

De profodiā,

TE ante n, longa est, vt Dena. e. venco. is. Breviatur vero bene aduerbiū. begnū. a. um. enyo. us. enipens. i. enim iunctio. fenestra. e. Et agenes, quod interpretatur genū, et a genō derivata et posita, vt gens. eos. genū. cris. menalippū. i. menapi. ox. menader. dri. phrenitis. is. petes prep. penitus aduerbiū. penetro. as. penates. ium. penū. us. v. l. oris. sener. is. seneca. e. senon. onis. sthenelū. i. tenco. es. tenor. oris. tenuis. e. tenū prep. positio. Denastrū. i. venilia. e. venetū. a. um. venia. e. venū. ris. venemū. i. venio. is. xeniū. ij.

TE ante p, brevis est vt lepū. oris. nepa. e. Produciunt vero Lepa, cepe. cephalus. i. epirus. i. repo repis. sepes. is. sepia. e.

TE ante q, brevis est, vt equū. neqū. is. neqū. Produciunt vero neqū. nequicia. e. nequaquā. nequie. sequana. e.

TE, ante r, brevis est, vt Seruz. i. herus. i. Produciunt vero Beryllus. i. beritus. i. cerusa. e. cerinthē. es. cera. e. clerus. i. eridanus. i. eretruz. i. eruca. e. ferialis. e. feronta. e. serie. ag. geryones. is. heres. heros. herodes. meriones. is. neritos. i. neris. is. nero. ienis. pera. e. peto. onis. serus. a. ū. seres. ū. spero. as. seria. e. seria. ox. theron. onis. thera. e. terens. ei. verus. a. um. veratrum. i. terona. e. Et a teros, hoc est sicus, composita, vt Xerampelintus. xerolophus.

TE, ante s, longa est, vt Thesus, thesei. Breuiant vero Sesostris. is. thetis. vesulus. vesuli. et vesuus. veseni. vesuuius. vesuij.

TE, ante t, produciunt, vt Meta. e. Thetys. yos. Breuiant vero, etiam coniunctio, fretum. i. getes. e. hettaria. e. meto. is. metuo. is. metallū. i. metaurus. i. metopon. u. Et a metros siue meta composita et derivata, vt Metreta. metaphora, Retro, aduerbiū. Tetrie. a. n. z. thetis. idis. Et a tetra composita, vt Tetrarcha. Veto. as. Vetus, veteris. Veteruus. i. Et habentia. p. ante. e. vt Petra, petre. Veto, petis.

TE, ante u, consonantem longa est, vt Leuus. a. um. Leuis, leue. proterus et planus, breuiant vero, Breuis. e. Leuis. e. pro non gravis, Seuerus. a. um.

L Ante b, brevis est, vt Liber, liberi. Produciunt vero fibula. e. hybetnus. a. um. Ibis. idis. Liber. et. pro Baccho, et homine libertatem habente. Libethrum. oppi. Libo. as. Libum. i. Scribo, is. sibilō. as. scibilis. e. tibia. es

De prosodia,

Q ante .p. brevis est, vt *Sripes. is. typhus. i. scyphus. i.*
 Producent vero. *Gryphes, gryphus. i. iphitus. i. pipo. as.*
pipilo. as. riphei. oz. ripa. e. scipio. onis. siphon. onis. stripes
itis. stipo. as. scrypul⁹. i. siphariu. ij. sipus. ūtis. typhis. is.
typhon. onis. vipera. e.

Q ante .q. brevis est, vt *Liqueo. es. Liquo. as. siquidem,*
 Producent vero. *Liquenium. ij. liquor. eris. liquor. oris. Li*
quidus. a. uz. mediam habet indifferentem.

Q ante .r. longa est, vt *Lira, pro sulco. Achir, quod est ma*
 nus deducta partim Breuiant, vt *Chiragra. e. partim Produ*
 cunt vt, *Chirurgus. i. chironomō. onis. Breuiant vero. Dis*
rino. is. hyrie. es. hirudo. inis. hirundo. inis. Lira, lyra.
miron. onis. nomen. p. viri, miron quod interpretatur vnguētū.
nire⁹. i. A pyr, quod est ignis deriuata partiz breuiat, vt pyra
pyragmon. onis. pyretū. i. pyrop⁹. i. partiz producent, vt pyra
mus. i. pyramis. idis. pyrene. es. pyro⁹. i. pir⁹. i. pirum. i. quē
rinus. i. syrus. a. um. syracuse. ay. tyrus. i. tyrann⁹. i. viridis. e
vireo. es. viriatus. i. virosus a viro.

Q ante .s. longa est, vt *Misus. i. Breuiat vero, Bison. ris.*
cisum. ij. disetus. isara. e. isaur⁹. i. Miser. a. um. Misi con
 iunctio, *Misana. e. Misus. is. Siser siseris. Sismbrium si*
sib. ij.

Q ante .t. brevis est, vt *Tea⁹. us. a. ū. mitra. e. ceteri. i. viterū.*
i. vitānia. e. vitium. ij. litera. e. Producent vero, Birbgnia. e.
Britō. onis. clitella. e. clitum⁹. i. clytor⁹. ij. clitō. onis. ditō.
. as. ditesco. is. frinino. is. italia. e. itbyre⁹. a. ū. mitis. e. myti
lus. t. nitō. eris. pythagoras. e. pithe⁹. i. pitbō. onis. pythi
us. a. ū. pyteleō. ōris. pyrisma. atis. pituita indifferentē habet.
Rit⁹. us. rito. as. scito. aris. sitō. onis. triticū. i. tritō. onis.
teyrus. i. titan. anis. tkillo. as. vita. e. vitis. vitis. vito. vitas.
vitupero. as. zithū. i.

Q ante .v. consonantes longa est, vt *Liquor liquoris. Digo*
viuis.

O ante b, longa est, vt *Gobus. ij. robur. oris. Breuiat*
 vero *Globus. i. obesus. a. um. obelus. i. obul⁹. i. ober*
icia. probus. a. um. probō. as. probum. i. soboles. is.

Q ante c, brevis est, vt *Procere, um. voco. as. Producent*

vero Coctus. i. crocalus. i. focalis. is. locusta. e.

Oceanus. i. ocyorocyus. pbeca. e. pbocus. i. phocis. idis.
procerus. a. um. poculum. i. vocalis. e.

Q ante d. longa est, vt Lodijs. ij. lodix. icis. rodo. dis.
Breuiant vero, fodio. is. medus. i. modo aduerbium. Odoz
ozis. odium. ij. ta pus podos. hec est pes, ta Rhedes, quod
est Rosa composita et deriuata, vt Podalyrius. ij. rhododa
pbne. es. rhodus. i. rhodope. es. rhodanus. i. Sodalis. is.

Q ante f. breuis est, vt Ofella. Producit vero, Tosus.

Q ante g. longa est, vt Logo, cogis. Breuiant vero. Los
ges. et ab eo composita et deriuata, vt Theologus. Rogus. gi.
Rogo. rogas. Toga, roge.

Q ante l. breuis est, vt Colo membrum, colo. is. colcaasia. es
Producunt boletus. i. bola. e. colum. i. colyphium. ij. dolifi. ij
dolon. onis. moles. is. molire. iris. moly. yos. nola. e. nolo et bñ
olearus. i. olenos. i. olim aduerb. prolixus. a. um. proles, po
lypus. i. polydamas. anris. solus. a. um. soloz, aris. solers. tis.
solennis. e. spoletium. ij. molus. i.

Q ante m. longa est, vt doma. aris. vomer vel vomis. eris.
como. is. comessor. aris. Breuiant eto breuius. ij. coma. e. co
mes. iris. chromis. is. comedo, dominus, domus. domo. ae. glo
mero. ae. homo, homerus. nomas. adis. omasum. i. omitto. is
stomachus. i. romos et ab eo composita et deriuata, vt atomus. i.
prorotomus. i. tomacula. vomo. is.

Q ante n. breuis est vt bonus. a. um. moneo. es. Producit
Conoz, aris. cone. es. conopeum. i. conus. i. donum. i. donec,
mongebus. i. nonus. a. um. none. ax. pronus. a. si. pono. is. pone
prepositio et aduerb. zona. e. et genia, quod interpretat angul
et phone, quod est vox, et ab eis posita vt trigonus, trigona. tri
gonum, phonacus. i. De quibus in medijs syllabis dicitur.

Q ante p. breuis est, vt Populus. i. Opis opem ope. et in
plurali opea. Sopor. ozis. Producunt vero Copia. e. nomen
proprium femine, copia. e. copula. e. copo. onis. copbos. i. hoc
est surdus, dropax. acis. opis. is. nympba, opilio. onis. popu
lus. i. pro arbore. popeanum. i. propago, pro vite, propino. ae
indifferentem habet. psophis, scope. ax. sopio. is. stlopus. i.

Q ante q. breuis est, vt Loquo: loqueris. Loquo, coquis
quoque.

De prosodia,

Q ante r, brevis est, vt **C**horus. i. cora. e. opidū italie. **P**ro
ducunt v̄o **C**orus. i. pro vento argeste. **C**oram prepositio r̄ ad
uer b̄lū. **C**orycus. i. coritus. i. coraliū. ij. chlorc̄. i. doris. idis
dorice. a. um. doris. ij. doron hoc est donū siue palm⁹. hora. e.
morus. i. morio. onis. noricum. i. ora. e. oro. as. orithia. e. oris
onis. oricos, opidū. p̄ ora. e. fora. e. foracte. is. forer. icis tho
rar. icis. **E**t habentia l, ante o, vt **L**orum. i. gloria. e. ploro. as
Q ante s, longa est, vt **M**oses. is. prosa. e. **B**reuiat̄ v̄o cose
az. cosyra. e. dōsi hoc est dario, mosa. e. osyris. idis, proseuca
e. p̄ symna. e. posui a ponoponis. rosa. e.

Q ante t, brevis est, vt **H**orus ventus. **H**orus. i. spurius.
nota. e. r̄ no. as. **B**ortus. i. **P**roducent̄ v̄o cloro. us. lorus. i.
poro. as. proteus. i. forades. is. torus. a. um. **E**t a p̄otos quod
interpretatur p̄tinus p̄posita. vt **P**rotogenes. is.

Q ante u, consonantem brevis est: vt **D**uis, nouus, a. um.
Produci v̄o opum cui.

V ante b, brevis est. vt **R**uber. a. um. **P**roducent̄ v̄o
bubulcus. bubo. bubalus. bubastus. i. iubilus. i. lu
bricus. a. um. nubes. is. imbo. is. pubes. is. rubigo.
suber. eris. subula. e. ruber. eris. vber. eris.

Q ante c, longa est. vt **D**uco. is. luceo. es. **B**reuiat̄ v̄o **C**us
cus. as. aris. cucuius. i. cuculo. as. cucullus. i. cucuma. e. cucu
mis. eris. cucurbita. e. cucurto. is. ducenti. e. a. ducenti. e. a. iij
cundus. a. um. lucerna. e. lucrum. i. ucumo. onis. lucellum. i.
sucerda. e.

Q ante d, longa est. vt **R**udo. is. ludo. is. **B**reuiant̄ v̄o
Pudor. oris. pudet. pudebat. **R**udis. c. rudis. is, virga p̄re
toris. rudens. us. sudet. is. studium. ij. tuder. eris. iudis. ris

Q ante f, longa est. vt **V**fens. ris. bufo. onis. breuiat̄ ruse. az
Q ante g, longa est. vt **J**ugerum. i. nuge. az. **B**reuiant̄ v̄o
fugio. is. fugi. e. iugum. i. iugis. e. pugil. illis. iugurium. ij.

Q ante l, brevis est. vt **F**ulc. icis. **P**roducent̄ v̄o **O**culus. i.
bulebium. ij. fuligo. inis. iulius. ij. mulus. i. mula. e. pulciū
i. p̄lex. icis. thule. thules. vligo. ino.

Q ante m, longa est, vt **H**umidus. a. um. huma
nas. a. um. iumentum. i. **B**reuiant̄ v̄o **C**umulus. i. crumena
e. bum⁹. i. bumer⁹. i. numa. c. numana. e. numanus. i. nemica

proprium vtri. Numerus. i. numisma. aris. Numer, numicis.
Tumeco, tumes. Tumulus. i. Tumultus. us.

T, ante. n. longa est, vt Tunus, muneris. Breuiant vero,
Tunens, cunei. Cuniculus, cuniculi. Tunica, tunice.

T, ante. p. brevis est, vt Lupus. i. Produciunt quoque, Cupa. e.
Iupiter. Auper, aduerbium. Pupus. pupa. e. pupilla. e. pu-
pillus. i. rupes. is. serupus. i. suparus. i. stupa. stupe.

T, ante. r. longa est, vt Turio. onis. Breuiant vero, Tu-
rtus. ij. cures. ium, oppidum, cureses populi, curulis. e. duri-
us. ij. flu. furio. is. muria. e. Turus nurus. spurius. ij.

cures. ium. oppidum. Cureses. populi. curulis. e. durius. ij.
fluuius. furio. is. muria. e. nurus. us. spurius. ij.

T, ante. s. longa est, vt Pusio, pusionis. Breuiant vero,
frusino. onis. pusillus. a. um. Susana. e. susurrus. i.

T, ante. r. longa est, vt Tor. eris. Breuiant vero, Tutis. is.
fruter. icis. futuro. is. futurus. a. um. lutum. i. mutina. e. mutis-

lus. a. ū. muto, mutonis. nutrio. nutris. puteus. i. putes. a. ū.
putris. e. puto. as. ruteni populi. rutulus. a. um. rutuli, popu-

lutrum. i. rutuba, rutube. fluius. rutupe, opidū. vter. a. ū.
vter. is. vterus, vteri. vtica. e. vti. coniunctio.

T, purum ante. u. personarum longum est, vt Dua. quod si personarum
precedat Breuiatur, vt fluius, fluij. Iuno, as. plouia. e.

De medijs syllabis,

Ante. b. in medijs. syllabis brevis est, vt Calabria. e.
syllaba, Produciunt vero, Atabulus. i. et verbalia in-
abilis, Desinetia, vt Amabilis. e. et inabundus. a. um.
vt Populabundus. a. um. et inabulum, vt Incunabulum. i. ves-
nabulum. i. tintinabulum. et in arum, vt Delabrum.

A, ante. c. brevis est vt Alacer. cris. Produciunt vero, Bena-
cus. i. cloaca. e. iracundus. a. um. meracus. a. ū. mustaciū. ij.
nonacula. e. opacus. a. ū. pastinaca. e. pistaciū. ij. portulaca. e.
retinaculum. i. sarracuz. Et nomina deriuata in acrum, vt La-
uacrum. simulacrum. ambulacrum. vel in aculum, vt Suber-
naculum. i. et in acus. a. ū. vel acius. a. um. vt Ordeaceus. a. ū.
Galinacius. a. um. Vinacium. ij.

De profodia,

- Q**uante d, brevis est, vt bragada, flu. producit cicada.
Quante g, longa est, vt imago. inis. indago. as. vel indago inis. Breuiant vero aruiragus. i. asparagus. i. chiragra. e. lalage. es. mandragore. e. massagera. e. patagia. e. pelagus. i. podagra. e. verragus. i. Et nomina cōposita ab ago: azo, quod est Emo. is. vt pythagoras, anaragoras. Et ab ago, quod est duco, vt Pedagogus, Synagoga, e. Paragoge. es. Et a frango vt Naufragus. Et a vagus. a. um. vt noctiuagus.
- Q**uante l, brevis est, vt Menalus. i. italus. i. Producunt & o Canalis, omphale, sardanapalus, symphalus, sandalium. Et in alis desinētia, deriuata a nominibus vel a verbis, vt animalis. e. vocalis. e. venalis. e.
- Q**uante m, brevis est, vt Calamus. i. thalamus. i. Producunt vero, dictamum. i. Et verbalia in amen, siue amentum finita, vt solamen, suamen, iuuamentū. Et hebreica ad declinatōnem nostrā reducta, vt Adam, adam⁹. i. abraā, abraamus. i.
- Q**uante n, longa est, vt Inanis. Breuiāt vero Epidanus. i. balanus. i. cithanus. i. drepanum. i. dardanus. i. eridanus. i. galbanum. i. hispanis. is. hippomanes, laganum. i. liban⁹, raphanus. i. rhodanus. i. Et nomina greca in phanos vel phanes desinētia. vt Stephanus. i. epiobanes. is. aristophanes is. sicanus. a. um. & cyane indifferentem habet.
- Q**uante p, brevis est, vt alapa. e. terapna. e, Producūt & o anapsia. is. mesapue. i. priaptus. i. serapis. is. sinapis. is.
- Q**uante q, brevis est, vt Tanaquil. Producunt & o, nequas q3, & vtraq3 in ablatiuo, & vsquequaq3 aduerbium.
- Q**uante r, brevis est, vt Cirhara, barbarus. a. um. Producunt & o, amaracus. i. amar⁹. a. um. auar⁹. a. um. cochlear. is. denari⁹. ij. tlaras. e. Et denominatiua in .aris. vel .arius. a. ū. vt auxiliaris. e. antiquari⁹. a. um. sextarius. ij. saccharium. ij.
- Q**uante s, brevis est, vt Pefaso. onis. carbasus. i. producūt vero agaso. onis. amasis. is. omasum. i.
- Q**uante t, brevis est, vt Lyathus. i. calathus i. Producunt & o scathes. e, pro lapide, aratus. i. aratum. i. egathes insule. Et propria nomina in ates vt phraates. is. cuphrates. is. misithidates. & denominatiua in atus, vt senatus.
- Q**uante u, consonantem longa est, vt Cadauer. eris. papauer. eris, Breuiant & o Batagus. a. um. patanium. ij.

E Ante b, brevis est, vt Tenebre. az. erebus. i. Produ-
cunt & Corebus. i. ephesus. i. perthebus. a. um,
E Ante c, longa est, vt imbecillus. a. um. Et a theca
composita, vt bibliotheca, apotheca, Breuiant vero illecebre
az. seneca. e. senecio. onis.

E Ante d, longa est, vt Terebo. inis. Breuiant & androme-
da. e. effedum. i. lebedos. i. macedo. onis. peucedanum. i. tene-
dos. i. vnedo. is. Et ab hedra & posita, vt cathedra, synhedra
erhedra. Et a medeo, quod est impero & posita, vt diomedes.
& a cleos, quod est gloria, vt empedocles.

E Ante f, indifferens est, vt Tepesacio. is. calefacio. is. pro-
ducunt vero veneficus. i. venefica. e.

E Ante g, breuis est, vt elegia. e. telegon⁹. i. producit vero,
cerhegus. i. Aliqui diphthongo scribunt.

E Ante l, breuis est, vt Obelus. i. sepelio is. Produciunt &
phafelus. i. philomela. e. & deriuatiua in elis, vt crudelis, & in
ela, vt tutela. e. Lybele indifferentem habet.

E Ante m, longa est, vt Eremus. i. Breuiant vero, artemis
idos. i. diana, & ab eo composita. Elementum. i. Ptoleme⁹. ei.
Xepomelus. i. vehemens. is.

E Ante n, producit, vt Verbena. e. Breuiant armenia. e.
ebenus. i. helenus. i. helena. e. iuuenis. is. ingenium. ij. in-
genus. a. um. olenus. i. o:comenos. porfena. e. Et & posita a
venio. is, vt advena. & a genes, hoc est genus, vt archigenes,
stigenes, diogenes. hermogenes, menogenes, origenes, pro-
thogenes. Et a thcnos, hoc est robur, vt anisthenes, callist-
henes, demosthenes. & a parthenos, quod est vigor, vt par-
thenus. ij. parthenope, parthenopeus. Et in mene vel menea
finita, vt Climene. es. nyctimene. es. periclimenes. is. adhe-
menes. is. philopomenes. is.

E Ante p, breuis est, vt telephus, i. produciunt & asepus. i.
asclepius. ij. iosephus. i. presepe. is.

E Ante q, breuis est, vt Diequarti, diequinti.

E Ante r, breuis est, vt cerber⁹. produciunt & abdera. e. au-
ster⁹. a. u. chimera. cirbera. ox. ciBERON. onis. cyper⁹. i. galcr⁹
s. homerus. Et ab hieros & posita, vt biera. e. hierapolis. ibe-
r⁹. i. machera. megera. mysterium. niceterium. panthera. pode-
ris. is. syncerus. a. um. scuerus. a. um. trieteris. idis.

De profodia,

CE, ante. s. brevis est, vt, Apelas, antis. erefis. Producent vero, Larchesiu. ij. diecesis. eos. galesus. i. halefus. i. Iesus. Iyrnersus. i. milesus. a. u. marpesus. i. magnesia. e. matbesis. eos. poesis. is. synteresis. is. Et ab esus. a. um. composita, vt Obelus. a. um.

CE, ante. t. longa est, vt Nozetum. i. Breuiant vero, Amesrbistus. i. aretusa. e. chrysendetum. i. iapetus. i. lampetie. maacetes. e. pharetra. e. pberetrum. i. pyretum. i. phactō. ontis. phaemsa. e. taygeta. e. thaygetus. i. triquetrus. a. u. temetū. i. venetus. a. um. vietus. a. um. Et denominatiua in etas, destinentia, vt Pietas. atis. varietas. atis. Et ab arcte, hoc est virtute composita, vt Panaretos. i. aretalogus. i.

CE, ante. u. consonantem producit, vt Deserus. Sucus

I Ante. b. brevis est, vt Sensibilis. e. alibi.

I Ante. c. brevis est, vt Rusticus. amycus nomē propriū viri, Producut vero, Amicus. a. um. apicius. ij. apic⁹. a. um. aricia. e. caicus. i. canicula. e. craticula. e. cuticula. e. cuniculus. i. cōuiciū. ij. cervical. alis. equiculus. i. febricula. e. labicum. i. lectica. e. lorica. e. lumbicus. i. myrica. e. marica. e. mendicus. a. um. meretricula. e. multicius. ij. nascica. e. nouicius. a. u. nomicus. ij. palicus. i. periculi. i. postic⁹. a. u. posticus. i. pudicus. a. u. pedico. as. pediculus. i. phenicopretus. i. redemiculum. i. rubrica. e. triuicus. i. tiblicen. inis. tergenicula. vestica. umbilic⁹. vrica. vstica. vatican⁹. i. viticula. e. Et a nice, hoc est victoria, composita, vt polynices. is. Olimpionices. e. Et nomina barbara in icus, vt Alaricus. i. Theodoricus. theodorici. fredericus. frederici.

CI, ante. d. brevis est, vt Luidus. a. um. cupidus. a. um. Producut vero, Abydos. i. acidalia. e. desidero. as. fastidiois. formido. as. truido. as. Et nomina in do, exētia, vt Crepido. inis. cupido. inis. formido. inis. libido. inis. Et nomina Parronymica masculina a nomini b⁹ in eus, diphthongon desinētibus, vt A promethus. ei. promethides. A tydeus. ei. tydides. Nam reliqua fere omnia breuiant, vt A priamo. priamides. A nestore. nestorides, ab Agamennone, agamennonides.

CI, ante. f. vnum reperio productum, Allise, arum.
CI, ante. g. brevis est, vt Litigo, Producut tō, Auriga. e. caligo. as. castigo. as. fatigo. as. fastigium. ij. Et A fligo. is.

Composita, vt Affligo. is. infligo. is. instigo. as. Iestrygone s. um. prestigie. arum. salpiga. e. origanum. i. quadrige. arū. vestigo. as. vestigal. alis. Et nomina exeuntia in igo, vt Caligo. inis. verrigo. inis. viligo. inis.

C, ante. l. brevis est, vt Massilia, Producūt vero Asilus. i. asilum. i. asilas. e. nomē proprium viri. Aprilis. is. Edilis. is. crocodilus. i. eriphile. es. erilis. e. massilus. a. ū. pāphylia. e. petilia. e. quintilis. is. sextilis. is. subtilis. e. venilia. e. Et nomina neutra in ile, desinētia, vt Lubile. Sedile. et adiectiua a nominibus deriuata, vt A puero puerilis. A sene senilis Breuiant tamen ab humo humilis, A pari parilis, A dape dapsilis.

C, ante. m. brevis est, vt Optimus. a. um. Producūt vero, Ariminum. i. discrimen. inis. enthymema atis. opymus. a. um. quadrimus. a. um. sublimis. e. Et nomina a verbis quarte conjugationis in mē exeuntia, vt A munio. is. munimē. inis. A lenio. is. lenimē. A farcio. is. farcimē. inis. et que ex imeu exeunt in entum, vt vestimentum, Pavimentum.

C, ante. n. longa est, vt Clandestinus. a. um. Pachinus. f. Breuiant vero, Acinus. i. animeus. ei. apirinum. i. ariminū. i. asinus. i. asine. es. op, buccina. e. carina. e. circinus. i. ciminus i, mons et lacus italie, Cominus, adverb, destino. as. dominus eminus adverb, euprosine. es. eleemosyna. e. fiscina. e. fuscina e. fuscinus. i. femina. e. frusino. onis. inquino. as. licinus. i. nomen proprium viri, lamina. e. machina. e. murina. e. mozino. a. um. mundine. ay. pagina. e. patina. e. pāpinus. i. proserpine. e. protinus adverb, ruspina. e. sasina. sarcina, sibina, statina, sophrosyna, trutina, ticinus, Et quedam nomina adiectiua ab aduerbijs temporalib⁹ deriuata, vt Crastin⁹. a. um, diutinus. a. um. horrocinus. a. um. pristinus. a. um. perendinus. a. um. ferorinus. a. um, Alia tamen producunt, vt maturinus, vespertin⁹, Et a nominibus materiam significantibus deriuata, vt oleagina, saginus, tiliaginus, cetrinus, Et a nominibus colores et lapillos siue odores et vnguenta significantibus, vt adamantin⁹ amethistinus, amaracinus, amigdalinus, bōbycinus, bissin⁹, crystalinus, crocinus, coccinus, carbasinus, glaucinus, gausapinus, hiantinus, hyacinthinus, myrrhinus, prasinus, smaragdinus, sandicinus, tyriantinus, Et quedam nomina greca in

De prosodia,

ri nos, desinētia, vt carinos, opozinos, iberinos, chimerinos
CJ, ante. p. breuis est, vt Demipho. onis. āripbo. onis. Pro
ducunt vero, Euripus. i. euripides tamen apud Sidonium
breuiat, Scriphos, colliphium. ij. obstripus. a. um.

CJ, ante. q. longa est, vt Antiquus. a. um. vbiq3. Breuiant
vero, Reliquus. a. um. siliqua. e. vndiq3. vtiq3.

CJ, ante. r. breuis est, vt zephyrus. i. Producent vero, Bu
siris. idis. cercira. e. camiros. i. corcyra. e. colygra. e. colliriū. ij.
cypirus. i. delyrus. a. um. epirus. i. ithyreus. a. si. magiros. i.
nistr⁹. i. papyr⁹. i. podalyri⁹. ij. sapphyrus. i. semiramis. idis.

CJ, ante. s. longa est, vt Archises. Breuiant vero, Cirby
sus. i. Elisius. a. um.

CJ, ante. t. breuis est, vt Digtus. i. lecytus. Producent⁹ & o,
Aconituz. i. architas. e. beutus. i. catamirus. i. cocytus. i. co
ritus. i. hermaphroditus. i. idoloshytum. i. irritio. as. lufita
nia. e. Margarita. e. mauritanis. e. piritia. e. parasitus. i. ther
sites. e. valitudo. inis. Et nomina greca in itis, desinentia, vt
Phrenitis, nephritis, peluritis. ⁊ a nominibus proprijs vs
rorum siue locorum derivatiua in ites, vel ita, pro masculinis
in itis, pro femininis desinentia, vt Leuites vel leuita. e. leuiti
tis. idis. moabites vel moabita. moabitis moabtridis. Et de
nominatiua in itus. a. um. excentia, vt Auritus. a. um. Turri
tus. a. um. Verba quoq3 frequētariua ⁊ nomina participialia,
que formantur a supinis verborum quartę coniugationis in itū,
penultima longa terminatis, vt Dormio. is. itum. dormito. as.
audio. is. itum. auditus. us. Seruitus tamen a seruo. is. pe
nultimam breuiat, ⁊ seruitium. ij.

CJ, ante. u. personā lōga ē, vt Salua. e. breuiat, rediuu⁹. a. ū

O Ante. b. breuis est, vt Dobus. i. niobe. es. Producit
October. b. is.

CO, ante. c. breuis est, vt Colocasia. Et nomina in
ochus siue lochus, vt Archilocus. antiochus. producent tris
chala. patrocinium. negotium.

CO, ante. d. longa est, vt Erodus. ij. herodes. is. orodis. is.
Et nomina greca in odes finita, vt Beodes. i. terrenus. Cap
nodes. i. fumosus. Et ab ode quod est cantus pposita, vt Epos
dos. Nam composita ab hodos quod est via, breuiant, vt Exo

duo. i. periodus. i. synodus. i.

CD, ante. g. brevis est, ut cōposita a loges quod est sermo, ut Theologus, Astrologus, Arithologus. Producent vero, ab Ago, quod interpretatur duco composita, ut Pedagogus. i. Psaloga. e. synagoga. e. paragoga. c. bagogus. i.

CD, ante. l. brevis est, ut D bolus. i. soboles. is. Producunt vero, Aetolia. e. capitolium. ij. cimolus. i. idolum. i. mediolanum. i. pactolus. i. Et a Poleo hoc est vendo composita, ut Pharmacopola. e. Bibliopola.

CD, ante. m. longa est, ut Amomum. i. Breuiant vero, Sodomia. Salamon ⁊ solome. Et a stomos composita, ut Chrysostomus. i. ⁊ adromes, ut Catadromus, ⁊ a tomos, ut Aem⁹.

CD, ante. n. longa est, ut Corona. Bellona. Breuiant vero, Abrotinum. i. aponus. i. ausonius. a. um. coctonum. i. geryones. is. hermione. es. mycone. es. marrona. e. fluvius. Et a gonos siue gone, quod est genus composita, ut Antigonus. i. Ergone. es. Et a phonos quod est mors, ut Tisiphone. es. peresphone. es. leontophnus. nebrifonos. Nam a genia quod est angulus, producent, ut Trigona figura aut tetragona, pentagona Et a phone quod est vox, ut Siphona, Aniphona, sphone.

CD, ante. p. brevis est, ut Caropus, Aesop⁹, Rodope. Producent vero, Anthropos, asopus. i. aesopus. canopus. i. conopeum. i. crotopus. i. europa. e. hysopus. i. iopas. e. metopon. piropus. i. sinope. es. sinopsis, sinopidis.

CD ante r, brevis est, ut Pacorus, Et pposita a chorus, ut mellochorus, philechorus, ⁊ ab agoico quod est mercor, ut pythagoras, anaragoras, ⁊ a phoro, quod est fero, ut carpophorus, desiphorus, Producent auroza, anthores, citorus, diotes, elorus, pelorus. Et de terminatiua in orus. a. um. ut decorus, odorus, Et a doron, quod interpretatur palm⁹ siue demum composita, ut polidor⁹, theodorus, isidorus. ⁊ a moros, quod est fatuus sicomorus.

CD ante s, longa est, ut hircosus, metamorphosis. eos. alofa. Breuiant vero ambrosius. ij. ambrosia. e. theodosius. ij. ⁊ greca habentia o micron, ut Onemofna.

CD ante t, longa est, ut egrotus. a. um. Breuiant vero adosos, quod est datus pposita, ut antidotum. i. herodotus. i.

CD, ante. u. consonantem brevis est, ut Ludonicus.

De prosodia,

V Ante b, brevis est, vt Coluber, delubrum, Produ-
cunt vero ambubaia, a nubis, idis, Saluber, solubi-
lis, volubilis, A nubo. is, ppositita breuiant duo, pro-
nuba, innuba, Cōnubium vero indifferentem habet.

Q Ante c, longa est, vt Eunuchus, caducus. a. um. Breuiat
vero volucer. cris. cre. volueris. is.

Q Ante d, longa est vt hirudo, testudo, Breuiant vero dix-
uda. e.

Q Ante f, vnum repionomē ppriū viri Lucufas qd breuiat:
Q Ante g, longa est, vt salugo. inis. erugo. inis.

Q Ante l, brevis est, vt anulus, emulus, Producent vero
aduloz. aris. amulus. ij. apulia. e. curulis. e. edulis. e. getu-
lia. e. peculium. ij. rocular. aris. tribulis. e. Et a bule, quod
est consilium pposita, vt trasibulus, aristobolus, cleobulus.

Q Ante m, longa est, vt acumen, alumen, Breuiat autumo-
as. autumedon. onis. columē. inis. columella. e. documētum,
emolumentum, monumentum, irrumo. as. lucumo. onis. Et a
rumeo composita vt contumar, contumelia.

Q Ante n, longa est, vt fortuna, Breuiat fo albunea. e.

Q Ante p, brevis est, vt vpupa. e. centuripe. es.

Q Ante r, longa est, vt Silurus. i. ligurio. is. Breuiat fo
Bituri. oz. canurus. a. um. centurio. onis. lemures. urum. lu-
xuria. e. mamurius. ij. massarius. ij. mercorius. is. purpura. e.
sabbura. e. tugurium. ij. Et verba desideratiua que formatur
ab vltimo supino addita rio. vt ab Esu esurio. is. A partu
parturio. is.

Q Ante s, producitur, vt Cerusa. e. creusa. e. Breuiant fo
Brudusium. ij. blandusia. e. canusium. ij. perusium. ij. volu-
sius. ij. venusium. ij.

Q Ante t, lōga est, vt Cicura. e. preputium. ij. confuto. as
refuto. as. Breuiant fo arbutus. i. defrutum. i. recitius. a. ū.
Et a quatio. is, composita vt concutio. is.

Q Ante u, consonantē brevis est, vt dilunū. ij. exuvie. az.

De vltimis syllabis,

A Terminalis longa est, vt Ama. Supra. Breviant vero Ita. puta. aduerbium. Quia. Postea indifferentes hēt. Atūs quoq; actūs et vtūs vtriusq; numeri, præterquam nomina numeralia in ginta desinētia, vt Triginta. q̄draginta. Et a nominibus grecis in as, vel in es, productas desinētib; vocatiuus in .a. producitur, vt Eneas enea. Anchises āchisa. Atūs quoq; a grecis plerūq; pducitur, vt Menea. e. tegea. e. **CE**, terminalis breuis est, vt hoc Mare. lege. legere. Producent vero, accusatiui triū pronominiū Ego. me. tu. te. sui. se. Et nomina greca feminina que ad primaz declinationem nostrā referuntur, vt Penelope in ntō. dtō. vtō et ab lto. Et nomina greca pluraliter declinata, vt Mele. cere. tempe. et vtūs ablatiuiusq; a nominibus grecis terminatis in es, productam, que ad primam et terriam declinationem latinam referuntur, vt Anchises. anchise anchise. Olixes. vlixē vlixē. Et ablatiuius singularis a nominib; quinte declinationis. vt Dies die. Et genitiu; regularis quinte declinationis in .e. vt Dies die. Et secunda persona singularis presentis impatiui modi secūde coniugationis actiue vocis, vt Doce. mone. aude. Et aduerbia illa, fere. ferme. quare. ne. pro. non. ne pro certe. ve. p. hei. sed hec duo diphthongū habent. Interiectiones quoq; producentur ille. Pape. obe. Et aduerbia a nominibus adiectiuis deriuata, vt A pulchro pulchre. breuiāt tamē, A bono bene. A malo male. Et prepositiōes, De. e. de. producent. **CI**, terminalis longa est, vt Sūmī. Amaui. Breviant vero, Atūs. Quasi. Datiuus quoq; et vtūs greci in .i. desinētes a nominibus quinte declinationis illorum, que ad terriam nostraz referūtur, vt Palladi. phyllidi. priami. pari. Mibi vero tibi; sibi. ibi. vbi. indifferentem habent. **CO**, terminalis indifferens est. vt Ego. ergo. sermo. amo. as. Producent vtō datiuī et ablatiuī singulares secūde declinationis, vt Domino dño. et aduerbia datiuīs similia, vt falso certo. Et nomina greca feminina in .o. desinentia. vt Sappho. allecto. elio. Et dicitōes monosyllabe. vt O. do. pro. breuiāt tamen Cedopro dic. cito. illico. modo. et duo. et ambo. **CO** Gerundia vero datiuī et ablatiuī indifferenter desinunt. **CB**, terminalis longa est, vt Cornu. Selu.

CB terminalis breuis est, vt Ab, ob, sub, Barbara vero

De prosodia,

producunt, vt Jacob, Aminadab.

CE terminalis longa est, vt Hoc, die, due, sic, Breviant & o
fac, lac, nec, donec. Hic pronomem indifferens est.

CD, terminalis brevis est, vt Ad, apud, sed, illud, istud.

CL, terminalis brevis est, vt Tribunal tribunalis, Produ-
cunt vero, Nil, indeclinabile. Sol solis. Et nomina barbara,
vt Baal, Michael michaelis, Israel israelis.

CO, terminalis ab antiquioribus brevis ponebatur, sed
in usu autorum aut abijcitur aut cum sequenti consonante voca-
lem precedentem producit.

CA, terminalis longa est, vt Pean, anis, non, quin. Breviatur
vero, An, forsan, forsitan, tamen, in. Et ex ijs composita, vt
Attamen, erin, dein, proin. Et nomina greca in, on, finita que
ad secundam nominis declinationem latinam referuntur, vt
Alion, ij, pelion, ij. Actus quoque prime declinationis a nomi-
nibus grecis in, a, breui terminatis. Et secunde in, os, et tertia
in, is, vt Egina eginan, menalus menalon, daphnis daphnis.
Et nomina latina in, en, desinentia que mittunt genitiuum in, inis.
vt Nomen, inis, fulmen, inis. Et dictiones compositae cum hac
particula, ne, interrogatiua, que in fine abscinduntur, vt

Egon pro egone? Viden pro videsne?

CR, terminalis brevis est, vt Cesar, aris. Producunt vero,
far, ris, par, ris, nar, ris, ver, is, iber, i, cor, dis, fur, is, car-
aduerbium. Et nomina greca in, er, mittentia genitiuum in, eris.
vt Aer aeris, Ether etheris, Character characteris.

CAe, terminalis producit, vt Estas, tis. Breviatur vero mis-
sentia genitiuum in, adis, vel ados, vt Arcas arcadis, vel arcados.
Actus quoque pluralis a nominibus grecis, que ad tertiam nominis
declinationem referuntur, vt Arcas arcadas, Menas, adas.

CEs, terminalis longa est, vt Proles, is, leges. Breviatur & o,
Es, a Sum es sui cum compositis. Penes prepositio, seges,
etis, reges tegetis, indiges, etis, perpes, etis, interpretes, etis,
tetes, etis, prepes, etis, hebes, etis, inquietes, etis.

Et mittentia genitiuum in, is, vel, idis, vt Stripes, itis, obsec,
idis, et Pes cum suis compositis, vt Bipes, Tripes.

Et nomina greca quinte declinationis que ad nostram declina-
tionem referuntur in nominatiuo et vocatiuo plurali, vt Arcades
arcades, Peliades peliades.

In .is. breuiant, vt Pantis, legis. Producent vero, Dis ditis. lis litis. sannis. itis. quiris. iris. glis. iris. pyrcis. entis simois. entis. Et similia que per. ci. diphthongon a grecis scribuntur. Et greca mittētia genitiuuz in .inis. vt Salamis. inis. delphis. inis. Et greca per y psilon mittētia genitiuuz in .yos. vt Tethys tethyos. Erinnyes erinnyos. Datiu⁹ quoqz et ablatiuus pluralis prime et secunde declinationis, vt Musa musis, musis. Dñs dñis, dñis. Et actūs tertie declinationis quādo erit in .is. vt Omnis, iris. Dis etiaz in nrō et grō. Dis quoqz in secūda psona a volo. Delis quoqz et nol is, et sis a Sumes sui. et sis a fio. Et secūda psona singularis presentis indicatiui modi q̄rte coniugationis, vt Audio. is. venio. is. nescio nescis. **D**e terminalis producitur. vt Ros. ris. sacer dos. otis. Breuiant vero Os ossis, Nam Os oris producitur. Compos. otis et impos. oris. Et greca quarte declinationis desinētia in os, que ad secundam declinationem latinam referuntur. vt Abydos. i. Lbaos. i. Et genitiuus grecus in .os. vt Tereus tereos. Arcas arcados.

De terminalis breuis est. vt Dominus. Anamus. Palus udis mediam habet. Producent vero Tellus. uris. Incus udis. Subscus. udis. Et nomina monosyllaba. vt Brus gruis. Thus. uris. Et que mittunt genitiuum in uris, penultima longa vt Dirus. uris. Et nomina greca mittentia genitiuum in uris. vel in odis. vt Amarus. uris. Melampus. odis. Et nomina que habent apud illos oy, diphthogon. vt Pāth⁹. u. Jelu. u. Et genitiui synerizati a nominib⁹ femininis desinētib⁹ in o, vt Sappho sapphus. Manto mantus. Genitiuus quoqz singularis et nominatiuus et accusatiuus et vocatiuus quarte declinationis. vt Manus, Sensus.

T terminalis breuis est. vt Caput. amat. **O**mnis syllaba in fine carminis aut prose orationis clausula, indifferens est, quia longa pro breui et breuis pro longa inuicem ponuntur. Dictiones barbare que accentu accuto in fine proferuntur in quancūqz literam desinant vltimas syllabas producunt. vt Jacob. Joseph. alaric. leonor. enric.

De accentu,

De prosodia,

Regulas de syllabarum quantitate, quantum fas fuit pau-
cis attingimus, Tempora vero ideo nos tono premitten-
da esse putauimus, quia sunt perinde ac fulcra quedam to-
norum, que illi natura in syllabis priora requirunt, Nam nulla
syllaba tono efertur nisi pro ratione temporis. Itaque expe-
ctabis accurate, primum quanta sit syllaba, longa ne an breuis,
quod ex iam propositis regulis facile aduertere potes, Sic enim
fiet, ut difficile tonorum iudicium fiat facilimum. Sed hic ad-
uertias volo, Non idem syllabe accidens esse tempus, quod tonus.
Ut enim in corpore aliud est magnitudo, aliud color, ita in syl-
laba aliud temporis ratione venit, aliud toni. Deinde et que
cuiusque appellationes conveniunt, inter se dissident.
Tempori, Longum, breue. Produci, corripri, attribuimus.
Tono Acutum, grave. inflexum.
Erraueris si idem dixeris longum et acutum, grave ac breue.
Non enim omnes longe acute sunt, neque omnes acute longe sunt,
Quod et hac dictione vergilius aduertit potest, Nam verg.
longa est non acuta, *gi. acuitur etiam si breuis syllaba.*
Hec quasi prefati, Superest, ut Quid quisque tonorum possit,
enucleemus.
Acutus, est syllabe eleuatio, ut antepenultima in dominus.
Gravis, est communis dictionis tenor, earum videlicet syl-
larum, que neque acuto, neque circumflexo pronuntiatum tractu,
ut penultima et ultima in dominus.
Circumflexus, etiam si eleuare syllabas videatur, tamen proprie
non eleuat, sed tardat, ideoque arcu, quasi mollioris pronuntia-
tionis notula scribitur, ut dos, Hunc hominum inscitia non ra-
tio aliqua in tantas tenebras depulit, ut nemo sit bodie, qui
illum aut enuntiet, aut aliquo enuntiatum auditu percipiat, scri-
psitque diiudicet.
Accentum autem moderatum, quem quidam intulerunt, docti
omnes et eruditi non modo execrati sunt, sed et relegarunt, neque
certe ego eius meminisset, nisi ut notatum minori negotio de-
bitares.
Interrogarum igitur, qui dictionis tenor? aut acuto responde,
aut circumflexo efferenda. Sunt enim hi principales duo toni,
et ut ita dixerim predominantes et qui syllabis inscribuntur. Nulla
tamen neque latinis neque grecis dictione e sui natura duobus

principalibus est insignita tonis, acutis scilicet aut circumflexis aut altero acuto altero circumflexo. Habet enim se accentus ille predominans (ut diomedes ait) velut anima vocis, efficitque, ut dictiones inter se distingantur. Porro ante quas regulas proponam, notabis, dictiones aut monosyllabas, aut dissyllabas esse aut polysyllabas. Sed polysyllabam dictionem, eam intelligas volo, que duarum syllabarum numerum excedit. Sed iam ad regulas.

Prima.

Omnis dictio monosyllaba natura longa circumflectitur, ut mos, ros, res, spes.

Appendix.

Ea tamen si brevis est, etiam si positione producat, acuitur, ut Mel, pax, mons, nix, fax, uir.

Secunda.

Que duarum est syllabarum, si prior longa est natura et ultima brevis, circumflectitur, ut Mater, munus, donum, ara.

Alioqui acuitur, ut Ara in ablo, Pater, homo, leges, fortis.

Tertia.

Sed si dictio plurium est duabus syllabis, et penultima longa est natura et ultima brevis, circumflectitur, ut Romanus.

Quod si non est longa natura, aut sequitur longa, acuitur, ut Sacerdos, arbore, catullus, libertas, romani.

Sed si penultima brevis est acuetur et penultima, etiam si brevis sit ut Dominus, pontifex, sanctissimus.

Et his tribus regulis ratio accentus latini clauditur, Ea enim apud nos recte Quintiliano est quam brevissima.

Exceptio prima.

Prepositiones et conjunctiones cum preponuntur, gravantur.

Secunda.

Interrogationes et interiectiones pro arbitrio atque mentis affectu proferendas esse, omnes scribunt. Neque enim omnia submisso, neque omnia elato, nec omnia medio quodam sono ac sub uno denique aspectu proferenda sunt, sed faciendi sunt quidam dictionum syllabarumque flexus, prout verborum aut sententiarum ratio exigat.

De prosodia,

De hebreis grecisq3 dictionibus.

T Dictio hebreæ seu græcæ si declinatione nostrâ flexitur, eadē quoq3 accentu latino moderari oportet.

De synepia

T Aliquando in solis ultimis syllabis tam hebræarum q̄s græcarum dictionum pro acuto tono consequentiæ causa in legendo gravis accentus scribitur, ut q̄d in genealogia saluatoris apud Mattheum legimus. Liber generationis Iesu christi filij dauid, filij abraam, Abraam autem genuit isaac. In priori loco abraam accentu acuto in fine profertur, q̄ celsum finitur, in sequenti gravis ponitur pro acuto, quia sequitur, genuit isaac. Idem dicendum est de clausulis sequentibus.

De pedibus,

T Pedes est syllabarum constructio.

Duax syllabarum pedes sunt quatuor.

Pyrichius duabus syllabis breuib9 p̄stat, ut deus, furor, amat.

Spōdus p̄stat duabus syllabis longis, ut mōtes, gentes, audi.

Iambus p̄stat ex breui et longa, ut dies, amant.

Trocheus siue choreus p̄stat ex longa et breui, ut tempus.

Trium syllabarum pedes sunt octo.

Tribrachus p̄stat ex tribus syllabis breuibus, ut dominus.

Dactylus p̄stat ex prima longa et duabus breuibus, ut ip̄a.

Anapestus p̄stat ex duabus breuib9 et longa, ut dominos.

Bacchius p̄stat ex breui et duabus longis, ut arbene.

Antibacchius p̄stat ex duabus longis et breui, ut natura.

Amphimacer p̄stat ex longa et breui et longa, ut aureos.

Amphibrachus p̄stat ex breui et longa et breui, ut amoris.

Dolossus p̄stat ex tribus syllabis longis, ut eneas.

Quatuor syllabarum pedes sunt xvj.

Proceleumaticus p̄stat ex duob9 pyrrihiis, ut abiete, arsetes.

Dispondeus p̄stat ex duob9 spondicis, ut oratores, Clena.

Dichoreus siue ditrocheus ex duob9 choreis siue trocheis, ut cās.

Dijambus p̄stat ex duobus iambis, ut propinquitas.

Choriambus p̄stat ex choreo et iambo, ut nobilitas.

Antipastus p̄stat ex iambo et trocheo, ut medulina.

Deonprunus p̄stat ex choreo et pyrrichio, ut temporibus.

Peon secundus constat ex iambo & pyrrhichio, vt Colonia.
 Peon tertius constat ex pyrrhichio & trocheo, vt catamius.
 Peon quartus constat ex pyrrhichio & iambo, vt celeritas.
 Epitritus primus constat ex iambo & spondeo, vt sacerdotes.
 Epitritus secundus constat ex trocheo & spondeo, vt diores.
 Epitritus tertius constat ex spondeo & iambo, vt discordie.
 Epitritus quartus constat ex spondeo & trocheo, vt audiuistis.
 Ionicus a maiori constat ex pyrrhichio & spondeo, vt diomedes.
 Ionicus a minori constat ex spondeo & pyrrhichio, vt demetrius.

Quinq; syllabarum pedes sunt. 32.

Doribus constat ex pyrrhichio & tribracho, vt anima mea.
 Periambus ex trocheo & tribracho, vt spatia. Reliqui quoq; pe-
 des qui ex superioribus componuntur, de quibus Diomedes multa.
 Est quoq; huius ordinis pes constans ex bacchio & iambo,
 appellaturq; dochimus, de quo apud Oratores crebra firmen-
 tio, de illo Rufinus scribit, Rhetoricas pulcher structuras
 dochimus ornat, Principium bacchius erit, cludet iambus.

De metris qui ex pedibus componuntur,

Metrum est pedum iunctura numero modoq; finita. Deno-
 minatur autem ab Autoribus, vt Alcaicum, archilochium,
 hipponacticum, sapphicum, almanium, simonideum. Aut a ma-
 teria, vt Heroicum, elegiacum, yricum, tragicum, comicum.
 Aut a pede frequentiori, vt Iambicum, trochaicum, spondaicum,
 dactylicum, anapesticum. Aut a numero pedum, vt Hexametrum,
 pentametrum, tetrametrum. Aut a numero syllabarum, vt Tetra-
 syllabum, pentasyllabum, heptasyllabum, octosyllabum, duode-
 casyllabum.

Preterea aut deficit vna syllaba, & dicitur Catalecticum. Aut
 deficit duabus syllabis, & dicitur, Brachycatalecticum. Aut abun-
 dat vna syllaba vel pluribus, & dicitur, Hypercatalecticum siue
 Hypermetrum. Aut neq; abundat neq; deficit, & dicitur Acas-
 talecticum. Quarta sunt omnia carmina regularia.

Constat preterea carmen vnicò genere versus & dicitur Mo-
 nocolon, vt Eneis Vergilij, Metamorphosis Quidij, Phar-
 salia lucani. Aut constat duplici genere versus appellaturq;
 Dicolon, vt Quidij opera preter Metamorphosin, Tibullij
 quoq; & Propertij elegie, & carmina sapphica mixta adonicis,
 & asclepiades mixta glyconicis.

De prosodia,

Aut constat triplici genere carminis, appellaturq; tricolon, vt
Quedamode Horatii poete.

Præterea carmen aut est distrophon, hoc est cū teris vsus primo
similis est: & quartus secundo, vt in carmine elego quod ex
distichis constat.

Tristrophon carmen est, cum quartus versus similis est primo
quintus secundo, sextus tertio, vt apud prudentium in præfati-
one cathemerinon.

Tetastrophon carmen est, cum quintus versus primo, secūdo
sextus, tertio seprimus, quarto octauus similes sunt, vt in car-
mine saphico qđ per tetastica id est p quaternos vsus digerit.

Hexametrum carmen quod etiam heroicum appellatur, constat
dactylo & spondeo indifferenter, nisi quod in quinta regione fre-
quentior est dactylus, in sexta vero spondeus. In quo genere
carminum scribuntur gestarum clarissimorumq; virorum.

Debetq; habere vnā ex tribus cesuris saltem, hoc est pen-
themimerim, id est semiquinariam, heptthemimerim, id est se-
mipseptenariam, hemipentthemimerim, id est semiquinarie di-
midiam, vt in hoc versu, Arma virumq; cano, troie qui primus
aboris, Arma virum, hemipentthemimeris est, Arma virūq;
cano, penthemimeris est, Arma virumq; cano troie, heptthemi-
meris est. Quod si nulla harum trium cesurarum interuenit,
versus erit rectoridus.

Pentametrum elegiacum constat primis duobus pedibus
vsus heroici, hoc est dactylo vel spondeo indifferēter & cesura.
tum duobus dactylis atq; iterum cesura vel potius syllaba ter-
minans versum, vt Nil mihi rescribas, attamen ipse veni.

Est autem cesura syllaba terminans dictionem in medio carmi-
nis, que cum post duos pedes carminis heroici venit, penthe-
mimeris heroica dicitur. Jambica vero dicitur cū alteruter ex
illis pedibus est iambus, vt apud Horatium in primo carmine,
O matre pulchra filia pulchrior, vbi post spondeum & iambū
sequitur cesura.

Phaleuticum carmen constat spondeo dactylo & tribus trocheis,
vt Passer delictum mee puelle.

Sapphicum carmen constat trocheo spondeo dactylo & duobus
trocheis, vt Nocte surgentes vigilemus omnes.

Adonicum constat dactylo & spondeo, vt Dulciter hymnos,

Asclepiadeum constat spondeo ⁊ duobus choriambis, ⁊ pyrrichio, vt Sanctorum meritis incluta gaudia.

Sigonicum constat spondeo ⁊ duobus dactyllis, vt hymnos graphus. Dictorum genus optimum.

Pherocratium constat spondeo dactylo atq; iterum spondeo. vt Horatius. Grato pyrria sub antro.

Phaliscum constat ultimis quatuor pedibus versus heroici. vt idem, Aut epbesum bimaribus ve corinthi.

Alcicum constat spondeo, iambo, cesura, ⁊ duobus dactyllis. vt Horatius. O matre pulchra filia pulchrior.

Alcicum alterum constat erhippio secundo siue eprito, duobus choriambis ⁊ bacchio, vt idem Horatius,

Te deos oro sybarimur properas amando,

Anacreontium constat choriambo ⁊ bacchio, vt Lydia dic per omnes, ⁊ sequitur. Te deos oro sybarim. ⁊c.

Sapphicum alterum herdecasyllabum constat spondeo, tribus choriambis ⁊ pyrrichio, vt Horatius. Nullam vare sacra vire prius seueris arborem.

Archilochium constat parte versus heroici, que vocatur bucolice, hoc est primis duobus pedibus dactylo vel spondeo, deinde dactylo quo bucolice clauditur, postea vero tribus trocheis, vt Soluitur acris hyems grata vice veris ⁊ fauoni.

Dimetrum iambicum constat spondeo vel iambo indifferenter in primo ⁊ tertio loco, ⁊ iambo necessario in secundo ⁊ quarto loco, vt Jam lucis orto sydere, Deum precemur supplices.

Dimetrum iambicum catalecticum deficit vna syllaba a superiori, vt Prudentius in hymno ante somnum, Ades pater supreme.

Trimetrum iambicum archilochium constat spondeo vel iambo indifferenter in locis imparibus, hoc est primo tertio ⁊ quinto, ⁊ iambo necessario in locis paribus. vt Martialis, vir celiberis non tacende gentibus, Videbis altam Liciane Bilbilim.

Trimetrum iambicum hipponacticum quod ⁊ scazon ⁊ choliambus ⁊ golliambon dicitur, eadem lege currit qua ⁊ archilochium, nisi quod ultimi duo pedes permutantur, iambus pro spondeo ⁊ spondeus pro iambo, vt Persius, Nec fonte labra prolui caballino.

Tetrametrum iambicum constat iambo vel spondeo in locis imparibus, in locis vero paribus iambo, qualia sunt multa apud Plautum, ⁊ Terentium.

De prosodia,

Dimeterum anapesticum pindaricum constat quatuor pedibus, qui plerumque sunt anapesti, recipit tamen et alios pedes, ut Seneca, Turbine magno spes solicite.

Tetrametrum trochaicum archilochium catalecticum constat octo pedibus minus una syllaba, unde et catalecticum appellatur, habetque in locis imparibus trocheum, in locis vero paribus, trocheum vel spondem indifferentem, ut Scande celi templa virgo digna tanto sedere. Lustra sex qui iam peracta tempus implens corporis. Quod si dixeris, tempus implens corporale erit catalecticum.

Almanium dactylicum trimetrum hypercatalecticum constat tribus dactylis et semi pede, ut Prudentius in hymno ante cibum. O crucifer bone lucis sator.

Partheniacum anapesticum dimetrum catalecticum constat tribus pedibus et syllaba, recipitque in primis duobus locis anapestum et spondem indifferentem, in tertia autem semper anapestum, ut Prudentius in exequiis defunctorum. Deus ignee fons animarum Euripidum dimetrum catalecticum constat tribus pedibus et syllaba, qui omnes plerumque sunt trochei, ut Prudentius in operis sui coronide. Dona conscientie.

De etymologia,

Veri.) Tanta dulcedine simul et iucunditate ex his animam meam delibutum sentio, ut neque vigilie oculos opprimant, neque sermonis assiduitas aures obtundat. Nec omnino vel lasciuientium societas, aut quocumque alia iuuentutem emolientia obistere possint, quin ad optatum finem perueniam. Sed restat etymologia, obsecro, ne tantum bonum omittamus.

Max.) Etymologia est Scientia ostendens veram dictionum originem cum reliquis accidentibus.

Veri.) Unde dicitur?

Max.) Ab etymon, quod est verum, et logos sermo, quasi veriloquium. Quod Cicero resomidans notationem appellat. Nec ab Aristotele Symbolum, a quibusdam originatio dicitur.

Veri.) Quid est dictio?

Ma.) Minima pars vocis constructe id est in ordine posita.

Veri.) Quod accidunt dictioni?

Max.) Quatuor, Significatio, Etymologia, figura, et do-

Veri.) Quid est significatio in dictione?

Mar.) Est illud quo breuiter ostenditur, quid dicitio significet

Veri.) De etymologia iam dixisti, nunc ostende, quid sit figura in dictione?

Mar.) Est forma, qua dictio simplex, a composita distinguitur.

Veri.) Quid est Ordo?

Mar.) Est qualitas, qua in oratione alia dicitio semper preponitur. Alia semper postponitur, Alia modo preponitur, modo postponitur.

Veri.) Ingenuè profiteor, me non habere quo pacto, pro tanto in me beneficio tantisque laboribus meritas gratias agas. Dabo tamen operam, quo ad potero, dum spiritus hos regat artus, ut si qua in re tibi inferuire possim, nunquam laboribus vel vigilijs parcas, sed potius tanto libentius omnem tibi seruituram meam deuoteas, quanto in me fuisti beneficiorum. Sed egregiam operam mihi nauare videberis, si nunc postremum ad syntaxim manum miseris.

Mar.) Placet, et sic finem docendi faciam, Tu vero discendi nunquam, si modo sapias. Cum enim nulla sit possessio doctrina honestior, tum ea videri debet honestissima, que circa res summas et mirabiles dei optimi maximi versatur.

De syntaxi,

yntaxin greci, nostri constructionem vocant, rationem contexende orationis, et coniungendaque vocum, ita, ut certam sententiam dilucide representent. In tenui, ut ait Vergilius, Labor est, at tenuis non gloria, nec mediocre precium opere, posse animi sensa citra ambiguitatem efferre. Nam quibus hec grammatrice pars non satis familiariter nota est, ita quia temere congerunt voces, non possunt explicare quod sentiunt, sed dant sine mente sonum, et inani quodam strepitu aures obtundunt perinde atque fluctus littoꝝa ferit. Est autem in puerilibus studiis in primis opera danda, ut sermonem sibi quisque perspicuum et planum

paret, quo exprimere animi cogitata. sine ambiguitate possit.
Indigni mihi hominis vocabulo videntur, qui, quoties res se-
rie orationem flagrant, tanquam *κλόρα πρὸς ὄντι* in comedijs
nullam vocem edere possunt. Sæpe etiam cōperi pueros, cum
bonorum verboꝝ magnaz haberent copiam, tamen quia certā
structure rationem nō noꝝant, non esse ausos loqui, quibus opa
omnis collocata in literas vnam hanc ob causam perierat, q̄
syntarin non didicerant. Quare diu mihi in hac parte grāma-
tices puer detinendus videtur, dum omnes formulas coag-
mētandarum vocum cognouerit, et tanquam Architectum oratis
onis profiteri se ausit.

Nominatiuus ante verbum,

hoc verbo ferunt de se nominatiuus
One verbum antecedit nominatiuus agentis seu patris
entis, et eiusdem numeri et personæ. vt
Ego doleo. Tu gaudes. Illi rident. Nos fallimur.

Appendix I.

Prima et secunda persona ferme non explicantur, nisi discretio-
nis, aut Emphasis causa.

Discretio. vt Nos accusauimus. Vos damnastis.

Emphasis Tu aude sista loqui?

Appendix II.

Aliquoties orationis pars nominatiui vice ponitur. vt

Dolet mihi, quod res non cesserint tibi ex sententia.

Item verbum infinitum greca consuetudine. vt

Adde qd̄ ingenuas didicisse fideliter artes,

Emoluit animos, nec sinit esse feros.

Nā q̄ b̄ emoluit responderet tibi tanq̄z nō, didicisse artes fideliter

Eum infinitiuum circumloquimur finito verbo, adiecta particu-
cula q̄, vt Dolet mihi te capere laborare .i. q̄ laboras capite.

Appendix III.

Docatiui secunde persone et imperatiuis preponuntur,

Nonnunq̄z etiam sine verbo inseruntur orationi.

Appendix II II.

Cum plures nominatiui ad idem verbum referuntur, ad hunc
sere modum efferuntur.

lasta manito

*conuerba
personalis finiti
et aliquid docere
infinitiu est
et huius*

omittitur figura
si lepsis

Pater & pceptor accersunt te, Ego tu sumus in tuto siguro
Tu & pater estis in piculo. Ego ceteriqz cognari periclitamur.

Appendix v.

Que per se multitudinem significant aliquando numero discrepant, ut Pars abiere.

Exceptio I. Quasi nati sunt in casu
Excipies impersonalia que nullum ante se casum habent. Sedet. Piger. Penitet. Divitur. Statur.
Item tanqz impersonalia. ut Lucescit, diescit, noctescit, vesperascit, diluxit, pluit, ningit, grandinat.

Que exponuntur per verbum sit & est,

Item hec, fieri potest ut fallar.
fieri solet, fere sit, Male sit invidis. Bene sit tibi.
Nam in bene habet subauditur res,

Exceptio II.

Verba infiniti modi pro nominativo actum habent. ut Gaudeo patrem recte valere .i. gaudeo qd pater recte valeat
Utrinqz nominativus.

Est, forcm, fio, Existo, Videtur, habetur, Vocatur.
Queda vtrinqz nominandi casum asciscunt, ut Deus est sumu bonum. Equus alexandri & capite & nomine bucephalus fuit.
Humor est dulce satis, Nam hoc modo ex adiectivis fiunt substantiva genere neutro.

Hic numus videtur adulterinus.

Aristoteles habetur doctissimus.

Perpusilli vocantur nani

Ille salutatur doctor.

Græcum est hic cupit audire theologus .i. dici.

Sed hic observade sunt formule noinandi, dicuntur latini varse
Est mihi nomen pomponius, apud terentium.

Est mihi nomen pomponij, apud plautum.

Est mihi nomen pomponio, Qua formula maxime delectantur eruditi. Deus est, fecerunt illi nomen ascaniu, apud livium.

Et nomina gestus vtrinqz nrum habent.

Studes pronus. Dormis supinus. Incedis rectus.

Dormit securus. Bibo ieiunus. In cubitum incenatus.

Infinitum varians.

Infinitu quoqz vtrinqz nrum habet accedentibus & bis optadi. ut
S iij

per figura sint
synthesis

quod de sup
et verbi adie
ut, sustorium
relativum et ore
cedit ad v. aru

pratio signifi
deante vocis ut
animat rationis ut

accipit qd homo
fom hinc ut qd
fuit mihi nra dicitur
in pelli pter hoc, de simu

verbo vocat
et sustorium et
hoywin, obtinet
urinqz vtrinqz
apponit etc.

per figura que
diator accipio
fuit hanc quod
apponit pter

priori pter
posteriori et mi
nisi dicitur ut cor
dico ego et I.

le eo, burrol de
meat discimus

nomina gestus in nro sicut
reutis mane dicit
di et uiuendi & c.

antiphrasi pter quod est quod de casus
poinitur pro casus ut sermone que audistis
pro sermo v. ait urbe que stans vestra est
est pro urbs quod in re lipos sic sic re latium
preponitur no est apte pter sed fuit
e hinc qd oratoribus peculiarit ut eade considerat

Appendix.

Adduntur et hi genitivi, Tanti, quanti, quancumque, tantidē, parvi, magni, Nam cetera huiusmodi adduntur per aduerbium Magni tua refert. Minus meae refert quam tua.

Cicero. Per magni interest tua, an reddite sint litere.

Maximopere refert. Nihil interest. Plurimum refert.

Appendix.

Et nomina possessiva

Verbo Est adijcimus meum, tuum, suum, nostrum, vestrum, ut

Meum est iniuriam non adferre, Tuum est illatam multare.

Aestimandi, Ordo II.

Verba aestimandi genitiuis gaudent, ut

Parvi ducitur probitas. Plurimi fit pecunia.

Tanti eris alijs quāti tibi fueris. Maximi penditur nobilitas.

Nibili vel pro nibilo penditur. Nibili vel pro nibilo habetur litere

Hauci, flocci, pili, huius non facio.

Assis non facio. Teruncij non facio. *moeda à frāca arde*

Est in usu etiam, Magno estimo.

Cicero. Gloriosa sapientia non magno estimanda est.

Suet. Neque tulerat tam moleste, tam magno estimari honorē cene

Seneca. Data magno estimas, accepta paruo. *(Sue.)*

Singulare est illud, Equi boni consulo, id est in bonam accipio partem.

Vendendi Ordo III.

Vendo, reuēdo, addico, distrabo, diuendo. venundo, veneo prosto, aestimo. indico, inscribo

Liceo, licitor, licere. Loco. Conduco.

Emo. coemo. Redimo. Mercor. cōmercor. Constat. Valera

hec verba hoc duntaxat genitios exigunt, Tanti, quanti, tantidem, quantivis, quantilibet, quancumque, pluris et minoris.

Si non addantur substantiua, nam tum migrant in ablatiuos.

Cetera precij vocabula, vel in ablo sine prepositione, vel per aduerbium apponuntur, ut

Minoris reuendes quam emeris.

Pluris conducis quam emi poterat.

Quancumque locabis, prestiterat vendidisse.

Hodie boues pluris licebant quam homines.

Miror tantas edes tam paruo inscriptas. *(Cdo reuendes)*

Paruo, magno, nimio, minimo, plurimo, vili, duplo, dimiso

*De paternū est
utilitati filioꝝ
consulere*

*in bono xpi accipere
co filij*

*preterea pluris quod
singularem sepe e
riuo*

De syntari,

Asse emi, tantidem tibi sum traditurus.

Teruncio seu viciosa nuce non emerim.

Nihil constar. Percare locavit equum.

Carius emitur oleum quam vinum.

Carissime constat, quod precibus emptum est.

Gratis locat edes.

At magno pascit.

Appendix.

Quin & quibuslibet verbis precij nomen aut adverbium apponitur ad hanc formam.

Magno pransi sumus, pluris cenaturi.

Non minoris docet, q̄ talento, hic magno etiam tacet.

Nimio, Minimo, paulo vivitur Londini.

Care bibir, Sed carius loquitur Bassus. Nec salutat gratis.

Accusandi, Ordo IIII.

Verba accusandi, damnandi, absolventi, & consimilia generis tum asciscunt, qui crimen significet. ut

Accersitus est capitis. Detulit fratrem lese maiestatis.

Postulatus est repetundarum, sine de repetundis.

Accusavit male geste rei, male obire legationis.

Egit cum nouerca iniuriarum. Condemnatus est peculatus.

Reum egit parricidij. Damnauit incestus.

Hic furri se alligat. Plautus, hic furri se astringit.

Criminatus est adulterij, cum plagij teneretur.

Arguit te mendacij, Reuicit piurij. Inculcat negligentie.

Appellatus est veneficij, Inimulas herum avaritie.

Suggillas parsimoniae. Horas libidinis seu de libidine.

Infamas inscie. Traducis luxurie.

Suspectum habes perfidie, sive de perfidia.

Taras ambitionis, Caluniaris maleficij.

Admonuit me errati, Commonuit te promissi.

Commonescit te debiti.

Plinius, Inuenim⁹ Egnatij uxorem cu^m vinum bibisset edolse interfecta fuisse a marito, cumq³ cedis a romulo absolutum.

Extant & he formule apud bonos authores.

Licero. Ne quem vnq³ innocentem iudicio capitis arcessas.

Licero. Putavi ea de re te esse admonendum.

Licero. Inertiam accusas adulescentium.

Licero. Condemnabo eodem te crimine.

des imptulak
an... in...
plu...

ago oris, cu oblatu
significat habere
co fides co...
modus...
damone...

vimino r leuone
car...

aus...

o vardia e fr xi...

veni...
pecu...
si...
cor...
tu...
ou...
pub...

De syntaxi, lxxiii

Singulari est. Expostulavit mecum de non missis ad se litteris.

Appendix.

Si non fuerit proprium criminis nomen, apponitur ablativus addita fere prepositione.

Utrum ambigatur accusas, an sacrilegij, an utroque siue de utroque.

De plurimis simul accusaris.

Miseret te. Ordo v,

Miseret, miserescit me tui, Piget te laboris,

Multos vite redet, Non te pudet vanitatis.

Hostri nosmet penitet.

*indolore semper repetitur
invenit ad accipiendum
ut turpitudinem*

Hec genitivum habent cum accusativo, nisi dicamus,

Pudicitum est consilij, Misertum est virginis,

Pertesum est conjugij.

*penitet me honum
pro non magno fac
apud cicerone*

Appendix.

Sed impersonalibus loco genitivus, potest addi verbum infinitum.

Tedet me vite, Tedet me vivere.

Piget militie, Piget militare.

Variantia quedam Ordo vj.

Hec variam habent constructionem.

Misereo: tui, vel tibi. Nam misero: accusativus adsciscit.

Misereo: rempublicam.

Meminit tui, vel de te, id est mentionem fecit.

Memini pro recordo: plerumque accusativo iungitur, ut

Memini huius rei et hanc rem,

Obliviscor, Recordor, Reminiscor, Recolo tui, vel te,

Denique in mentem eius dici, id est recordor, vel

Denique in mentem ille dicit, Poriturus est rerum, id est vicis,

Et poriturus est imperio, id est assecutus est.

Eget tui, vel te, Indiget auxilij vel auxilio.

Significantia aliquid fieri in loco.

Ordo vij.

Omne verbum admittit genitivum proprium nominis significantis locum in quo fit actio.

Dixit Rome, et in urbe roma.

Studuit Oronie, et in urbe oronia.

Patuit Londini.

Tarenti degit archita, qui ligneam columbam volatilem secta.

Pro propriis usurpantur hec appellativa.

*mora obliviscor
confusio
obliviscor
obliviscor*

obliviscor obliviscor venit nomine hoc obliviscor.

caere in oblivione san oblivione et oblivio vel per

meis obrepit - cogit in oblivione

potius potius potius quam de qua nomine res sic

significat - potius et sine hoc nomine

*potius
potius
potius
potius*

adunt solū ijs nominibꝫ quasi proprijs. s. domi, ruri, et
 w addunt alijs s. belli, fuge. De syntari,

Homi, Domi, Militie, Belli, Fuge, Jacet humi.
 Domi belliqꝫ simul vicinus.

Domī mee, nostre, tue, sue, vestre, aliene.

Nec alia admittit adiectiva. Nam domi paterne non recte
 dicitur, sed in domo paterna.

Lice. Malo esse cū timore domi mee, q̄ cū piculo domi aliene
 Ruri in dativo, siue rure in ablativo, vbi isdem adiūgitur.
 Ruri educatus est. **capo**

Exceptio.

Si tamen fuerint pluralis duntaxat numeri, ablativo vrimur.
 Auspiciat Athenis, Delphis Apollo oracula reddebat.

Et in tertia declinatione in ablativo ponuntur, vt

Militavit Carthagine, vt Carthagini i dō vt quibusdā placet.

Infrequens est his addere prepositionem.

Eam esse in mediolano, que semper additur nominibus locorum
 maiorum, et appellatiuis.

Cum essem in Italia, Cum agerem in suburbano.

Arabal de

Datiuus post verbum,

Ordo I.

Quoduis verbum acquisitiue positum erigit datiuum, vt

Non omnibus dormio, Tuic habeo non tibi.

Mibi istic nec scribitur, nec metitur, Mibi peccat si quid

Omibus sapit, sibi vni nō sapit. **Peccat.**

Acquisitiua Ordo II.

Precipue tamen huius ordinis sunt, que commodum aut incōm-
 modum significant, vt

Do mutuo seu mutuum, Do commutato.

Mutuo, fenero, Largoior, Consero tibi, et Consero in te.

Prestare p dare et peribere, vt Prestare fidē Prestare pacta

Dono tibi hoc munus, et dono te hoc munere.

Impartiam tibi fortunas meas, et impartiam te fortunis meis.

Asperit tibi labem, et asperit te labe. *cu los reme poyor m con*

Instrauit equo penulam, et instrauit equum penula.

Debet tibi vitam, Suam eruditionem tibi acceptamfert.

Satisfacio, Soluo, Resoluo, Rescribo, Renumero,

Numero pro soluo, Remetior, Pendo, Rependo,

pro medice pro pebo

Satisfacio pro satis facere

pro punire et corrigere

pro purgare datiuum

*in datiuo, quod quide vsi
 tati est*

*nonne veros pater
 nu' cuius pater habo*

*de qua potest
 Si n' l' h' h' e*

*aut amatu aut
 in comedi s. oniferem*

*ut p' p' equi s. in verbo
 n' p' o' d' i, n' i' d' i*

o' p' q' d' e' n' e' t' o' u' y

o' p' r' i' u' i' o' q' u' o' n' i

l' e' c' o' p' e' d' i' c' o' s' i' d' e

l' e' t' i' m' p' e' r' s' o' r' i' t' a

l' e' d' e' c' u' r' a' t' i' o' n' i' s

l' e' u' i' o' s' d' e' c' o' p' o' s' i' t' i' o

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

l' e' m' i' s' i' s' t' i' o' n' i' s

Refero. Repono pro reddo, Respondeo pro satisfacio.

Nunquam tuis meritis est responsurus.

Commodo pro prosum. Incommodo pro noceo. *emperear*

Non potest mihi nec commodare nec incommodare.

Opituloz. *procurator* Prosum. Auxilioz. Suppedito pro subministroz.

Suggero. Succuro. Subuenio. Adminiculoz. Patrocinoz *empuio*

Suffragoz. Adsum. faueo.

Bene volo. Bene cupio.

Benedico tibi, non te. *cuico* *cutay* Maledico illi, non illum.

Medeor tibi, et medebor tuo dolori. Medicoz te vel tibi.

Conducit. Confert tibi. id est, vrile est.

Conducit huic rei, siue conducit ad hanc rem.

Studeo huic rei et hanc rem.

Consulo tibi, do consilium. Consule rebus tuis .i. prospice.

Consulis me, id est consilium a me peris. Sibi canit. *caup*

Metuo. Timeo. formido tibi, id est sum sollicitus pro te.

Metuo te .i. timeo ne mihi noceas, Coniungitur vterqz casus.

Omnia tibi timeo, que solent pusillis accidere.

Et apud terentium, Dei metui a chriside.

Imperandi et nunciandi

pro hec Dico III.

Ad hec que imperandi et nunciandi significationem habent.

Jubeo te abire. Jubeoribi vt abeas. Impero. Precipio.

Preco, vt *pream con* Judicibz preire conatur. Prescribere lege viciis

Dicta mihi iusiurandum. Edico tibi miles. Mando.

afine Commito. Delegauit mihi suam vicem. Indixit mihi bellu.

Designa. Constituere. Prestitue. Conditio.

Presige mihi diem ac locum. Tempero tibi et te, id est, rego.

Moderatur animo ire, et moderatur principem. *regere pua te*

Nunciandi.

Dico tibi, Scribo tibi et ad te, Loquor, Recenseo,

Narro, Erpono, Explano, Explico, Aperto,

Indico, Demonstro, Commostro, Refero, id est, Narro

Reulit ad senatum. id est, proposuit in senatu.

Obsequij et repugnantie

Dico III.

Que ad obsequium siue repugnatiam pertinent.

am on auo paco *magor* *legie* *prospem facit ij* *fano waco* *plico von obra* *explico sesubio* *icimus prome* *idib present* *supera hie apuo* *presidit unte*

De syntari

in uiribus...
in palpo...
tia palpo palpas

Servire temporibus, Inservit suis commodis.
Subservio, Supparasitor, Ancilloz, Assentioz, Aduloz,
Palpor, Obedio, Milito, Pareo.
Ansculto tibi, id est, obedio. Ansculto te, id est, audio.
Audiens dicto, Obtempere, Edo, Concedo.
Consentio tibi siue tecum, Assentio siue assentioz tibi.
Dissentio tibi siue abste, Subscribo tuo iudicio. Suffragoz,
Astipuloz, Accedo tibi, siue tue sententie, id est, approbo.
Hoc accessit meis malis, siue ad mea mala, id est, additum est.
Accedit huc, Accedit his, et accedit ad hec.
Conuenit mihi tecum, Constat hoc nobis, siue inter nos.

edo. si. sic. v. lugo
edo cecidi mru
si. ce. p.
conuenimus

Repugnantie. Refragoz, Obsto, Obstisto, Obstrepo, Resisto.
Repugno, Reluctor, Reclamo, Inicio, Occurro.
Obuiam eo, Obuiam factus est mihi.
Aduersoz, Dissideo tibi siue tecum.
Concedo tibi siue tecum, Hoc abste pcedo. i. v. e. h. e. m. e. t. e. r. p. e. t. o.
Lerrat illi siue cum illo, Noli pugnare duobus
grece magis quam latine dixit Catullus, pro cum duobus.

Jos. apud...

Relatius Ordo v.

Verba que relationem et respectum habent ad aliquid.
Que huic est coniur, tibi iurus est.
Platoni corpus est vox, id est, iuxta platonis sententiam.
Aristoreli spongie sentium.

Relatiua per compositionem.

Huiusmodi ferme sunt composita cum his prepositionibus.
Pre. Ad. Con. Sub. Ante. Post. Ob. In. et Inter.

alumni
resplendit

Ego meis preluxi maioribus, Prepoller omnibus.
Premitet, Preminet, Prestat omnibus siue omnes.
Precellit omnibus vel omnes. Prebiber mihi.
Preripuit illi. Preco pro vinco, Precedo, Precurro.
Prevertor, Prevenio, accusatiuum erigunt.

lanconca

Admoluitus est illi manū, Admotuo, Accubuit, Assedit mihi.
Advoluitus est genibus, Arrisit matris.
Appressit pectori codicem, Adegit gladium pectori.
Adiacet egypto, Adulsi mihi spes, Acclamabant dicentis.

li. v. r. g. o. r. i. t. u. r. a

ita uita oguro

is cor danac

De syntaxi,

Verbis aliquoties varius festivitatis. Id est in cunctis
tis gratia adiungitur. Suo sibi hunc iugulo gladio.

Verbo est habendi significatione visumur cum variis.

Est tibi mater, Non est tibi quod agas.

Sunt exilio reipublice ^{contra res} intestine dissentiones.

Gemini dativi. *dobrados*

Nonnumquam geminos habet dativos.

Est mi lucro, Est mihi odio. Non sit tibi cure, Item bec.

An id tibi studio habet, Hoc tu tibi laudi ducis.

Speras tibi laudifore, Quod mihi vitio vertis.

Dedit mihi vestem pignori, ^{penitenti} Dono, Mutuo,

Dedit mihi pecuniam senori. *aonzena*

Accusativus post verbum,

Ordo 1.

Verba transitiva cuiuscumque generis erigunt accusativum signis
ficantem id quod patitur. ut *i. personam patientis*

philosophia

Sopriam me grati vocant, latini sapientiam;

Ufus me genuit, mater peperit memoria.

Saluta patrem. Numeras harenam. Bibis vinum.

Loqueris mendacium. Osculatur sacra. Tedet, piget.

Pudet. penitet. Miseret me tui. Decet te. Non decet senes.

Dedecet virginem impudentiam. Antiqui dicebant, et decet tibi.

Itē oportet, ignat. deletat. Oportet principem potius pulere

publice saluti quam privatis affectibus morem gerere. *si fuerit vora*

Est autem observandum non omnium nominum accusatio
nos promiscue omnibus actibus subici posse, sed habendam esse

rationem *quod ad eos*. Interest enim inter bec, feci damnum,

et dedi damnum. Habeo orationem rectum est, non rectum est

facio orationem. Rectum est, facio verba, non rectum, habeo

verba, Differt item Dat verba, Et capio voluptatem, rectius

est, quam cepit me voluptas. Et cepit me oblivio recte dicitur, non

autem oblivione capus sum. Sed he figure quotidiano usu

authorum deprehenduntur. *a pre diat*

Duo accusativi:

Sunt que gemini admittunt accusativum,

Docuit me litteras, Dedocebo te istos mores.

*Dare verba i. sali
verbi. mi dare
verba difficile est*

*Verba transitiva
cuiuscumque
generis exigat
accusativum signis
ficantem id quod patitur.*

*Ita intransitivum accusativum nominis
signis ficantem eundem actum, quod dicitur
per figuram ad e. hic ~~intransitivum~~ nominis loci
partem loci et variis...*

Poposcit me mutunz, Interrogo te hac rem & de hac re. ^{perquam}
Rogat, Orat, flagitat, Exorat te veniam. ^{aliam} ^{modo}
Postulo, flagito, Peto abste hanc rem, frequentius quam
te sine prepositione.

flagitare i ad do
more ~~meu~~ pe
ter

despir

Expo, Induo, Vestio, Linceo, Lingo, Posteriorem,
hoc est accusatiuum rei sepius mutant in ablatiuum.
Exuit se eblamyde sine eblamyde. Accingit se gladio.

damdei vestim
litaris,

^{culpe} Accusatiuus rei & persone.
Que dam vtrumvis admittunt rei seu persone.
Dicit te, & vicit litem. Excusat se & excusat valetudinem
Accusat te, & accusat tuam negligentiam.

Notus ad locum Ordo II:

Que significant motum ad locum aliquem accusatiuum postu
lant nominis proprii, ^{sine} extra prepositionem.
Eo Romam. Rediit Athenas. Navigauit Carthaginem.
Item hec, Confero me Domum. Recipio me Rus. ^{capo}
Nam appellatiuis, siue maiorum locorum vocabulis sepe
prepositio additur. ^{vanosse} Profectus est in Hispaniam.
Reuersus est in provinciam. Abiit in forum.

^{aliquo} Spacium temporis Ordo III.

Quibuslibet verbis apponitur accusatiuus significans spa
cium temporis. ^{potant} Potant totam noctem.
Hic totum desedi diem. ^{viginti} Viginti annos natus est.
Jam seculum ^{operimur} operimur. ^{recentu} Recentu totos regnabitur annos.
Annum audientem cratipum. Non plus triduum aut triduos
Dna cum gente tot annos bella gero. ^{tercio}
Tertium iam annum & vice simum regnat.

operimur i ex po
tam us

^{india} Appendix.

Quamquam hic aliquoties in ablatiuum venit.
Commoratus est apud nos tribus horis, seu tres horas.

quedo quere mos dicit
o spaco de te poque
lamos

ma

Appendix.

Aliquoties non spacium, sed species temporis significatur, abla
tiuus tantum apponitur.

Nocte vigilas. Luce dormis. ^{vestate} Vestate domi desides. ^{estas} estas a semetipso
Hyeme navigas. Superioribus diebus ad te scripsi.

Anno proximo te visam. ^{exacto} Exacto mense rediit. ^{acabado} acabado a uo ⁶⁰ 60 ^{ed eo} ed eo ^{dist} dist
Plin. Omnia plenilunio maria purgantur.

non

Significatur aut species, cum interrogatio sit p quando, ut

De syntaxi,

Quando venies? Hora tertia post meridiem, Puncto temporis.
Spacium vero, cum sit interrogatio per quandiu, vt
Quando vigilasti? Duas horas.

Appendix.

Et prepositiones accedunt. In paucis diebus et paucis diebus.
Surgunt de nocte latrones et nocte.

Est in diem quod promittis, nec aliter. *doutra manera*

Peto vt comodus in vnu mensem, Et sit in annum sumptuosus.

Tribuniam potestatem in quinquennium accepit.

Annos ad quinquaginta natus.

In aliud tempus spectare te velim. *queria*

Et in reliquum suspiriones omnes viret. *oili vbi dicitur*

Vento tertio Kalendas, et ad tertium calendarum, et tertio calendarum?

Spacium loci Ordo IIII.

Quibusdam et loci spacium eodem modo apponitur.

Jam mille passus precesserat, Paret in longum quingenta stadias.

Latum culmum, Latum unguem, Latum digitum.

Pedem hinc ne discesseris, Abest ab vrbe sesquimiliarius.

Derg. Tres pateat celi spacium non amplius vlnas. *conados*

Livius, Castra locat mille passus ab vrbe, et mille passuum. *aburo xxxi*

Quaquam hic quoque nonnumquam vertitur in ablatium.

Abest a continenti quingentis passuum milibus.

Derg, Neque longis inter se passibus absunt. *estao ausates*

Reciprocus actus Ordo V.

Quodlibet verbum quantumuis intransitivum admittit secus
sativum nominis significantis eundem actum, vt

Quam hic vitam vivitis? Endymionis somnum dormis;

Dormis Epimenideum somnum.

Huius generis sunt illa, Longum navigavit iter.

Hunc scio mea solide solum gavisurum gaudia.

Accusativus per figuram,

Item illa, Resipit, Sapit aduersione, Dicit Lucernam, Virum;

Dicit unguenta, disspicit Italiam. *ca vtr*

Dix non sonat hominem, Dicitur crepat mera. *in bos*

Dixit bacchanalia, Dixit Lynicum, sine veridice. *ostre*

Et que ponuntur adverbiorum loco, *in bos*

fuit indomitum, Dulce sonat, Torum tueretur, Horredum clamat. *remensum*

Idest, indomite, dulciter, torue, horrende.

qua prope

ce de ut f. acublati

solide i. valde

ustio ne quima do

lannatamo dou do

Nomina enim degenerant in aduerbia apud Latinos, idq3 singulari numero, Apud grecos plurali numero, idq3 latini imitati sunt. vt Verg. Nec sera comantem narcissum, pro sero comantem, seu florentem. Narcissus enim postremus omnium florum circiter septembrem primum floret, vt scribit Theophrastus.

in qua

Verbo impb
bonu vbi hij p
uic sa, vph di
potē di, accipio
disto di, vascidi
et quēdo alio
Itē motū a loco
significatio copā
tuo oblatiu post
deniqz quōli
et vō verō ab
aut ob solute sur
et instrumētū au
modo actionis
significatio tē admira

Ablatiuus post verbum,

Ordo I.

Quoduis verbum admittit absum significantē qualicumq3 instrumentum aut modum actionis.

ferio me **Exemplum instrumenti.**
petiit me saxo. Cecidit loris.
enecas odio. Refellis argumentis.
Dicit sapientia, Conciliauit humanitate multos
Concordia res parue crescūt.
Discordia maxime dilabuntur. id est, per discordiam.

maxime

grade diligētia **Exemplum modi.**
Mira celeritate rem peregit. Sūma eloquentia causam egit.
hic tamen apponitur aliquoties prepositio Cum.
Summa cum humanitate retractauit hominem.
Nam instrumentis non apponitur, Non enim recte dicitur,
Scribit cum calamo.

no
tr

Appendix.

His finitima sunt que ad synchdozen pertinent.
Egrotat animo magis quam corpore. *Discruciatur animo,*
Canet dentibus. *Rubet capillis.*
Id est, secundum animum, corpus, capillos.
Poete dicunt per accusatiuum. vt
Languet animum. Rubet faciem. Canet capillos.
Comparatiua Ordo II.
Que vim obtinēt comparationis, admittunt ablatiuum significan-
tē mensuram. *Multo prestat cauere, quam admittere.*
Multis infinitis partibus te vincit. *Duplo superat.*
Nimio excellit, antecedit.

Noms a loco. Ordo III.

Que significanx motum a loco, siue per locum, eadem nomine

De syntaxi,

^{re nere}
admittunt in ablativo, que in genitivo apponebantur, cum sig-
nificabatur quies in loco.

Discessit londino, ^{par no be} Rure reversus est.

Louanio sum facturus iter, ^{per no be} Rediit Chartagine pater.

Semel ac iterum inuenias additas prepositiones.

Cicero. Brutus ab roma aberat.

Hominib' regionu' prepositiones sicut et appellatiuis adduntur.
Gallus ex Italia profectus est.

Per Italiam eundum est Greciam petenti.

Proficiscor ex urbe, Per forum ibis.

Adduntur et hi ablatiui aduerbiales.

Hac eundum est, Illac, ^{agula} Istac, ^{acouit} Forlucito

Qua pro aliqua parte seu via, ut Si qua licebit effugeres.

Et relative, Qua spectat Aegyptum.

Ablatiuus absolutus Ordo III.

Quibuslibet verbis additur ablatiu' absolute sumptus, ut
De dormiente tu bibis,

Coniunguntur autem duo ablatiui designantes consequentiaz,
Alter participij, alter nominis aut pronominis. Et explicari

possunt per particulam, cum, ut Imperante Maximiliano,
Deneri grauitur afflicti sunt, id est, cum imperaret.

Dicimus ad hunc modum imperatore maximiliano.

Te impulsore feci, Hoc me viuo non facies.

Hec sunt te rege, te consule, te pontifice.

Lillo preceptore tantus hic euasit, Imperatore Carolo.

Galli ad mediolanu' magna pugna victi sunt a germanis.

Implendi onerandi Ordo V.

Verba implendi, Onerandi, et his diuersa, ut

Luxuriat animi rebus plerunq' secundis, ^{multos} prospere

Luxuriatq' thoris animosum pectus.

Satio, Saturo, ^{emcho} Erpleo te fabulis.

Inurgit se cibo, ^{obno} Obruist se vino, ^{alagosa}

Oneras stomachum cibo, Impleuit poculum vino.

Leuabo te hoc onere, ^{aliquo} Leuat' febre. Et onerabo te numis.

Audauit, eruit, spoliavit me bonis omnibus.

Emunxit senes argento, ^{aliquo} Culpa vacare magnum solatiu'.

Prosequor, Afficio Ordo VI.

Item prosequor et afficio. ^{adru} ^{manica} ^{ablati}

de passiv per lo ni ano

hade hit
perome

man to
clignu

huic atinet duo
ex epla

emcho
emcho
caregas
desiare
garet
emūri
spovada
aso ou

Satio x bu est uniosa
le et ad qui nisse su p niner
saturare aut ad gustu sola

Afficit me iniuria, Damno, honore,

Prosequor te odio, amore, benevolentia.

Pluit lapidibus, lacte, sanguine, siue lapide, lac, sanguis

Mereor bene seu male Ordo VII.

Bene mereor & male, peius, melius, optime, pessime.
Interueniente prepositione asciscunt auferendi casum.

Optime de literis ^{meritis} es.

De me nihil es meritis, neq; bene, neq; male.

^{syn. p. 100} Verba repellendi. rē. Ordo VIII.

Repellendi significationem habentia ablatiuos adsciscunt

Sed cum prepositione

Ignauum fucos pecus a presepiibus arcent. ^{apertus}

Abstineo a vino. ^{facesse amey} Migravit a seculo.

Non nimis abhorret a veritate. ^{di fert}

Et petendi, ut Petro abste pecuniam.

Diueresi recte nescis discede a me.

Item accipiendi, ut Accepi a fratre literas.

Sunt huius generis Accipio, recipio, audio, spero,

Quero, habeo, intelligo, expecto & disco, & similia.

Disco ab illo & discode illo musicam Plautus in penulo

Item verba distandi, ut Quod abest ab oculo,

id quoq; abest a corde. ^{Disto}, differo, absuz, abeo. rē.

Item nascor & Quor, nasci a principib; fortuitum est, elegā

ssime sine prepositione. Salust. Catilina nobili genere nat.

Passiua, Ordo IX.

Passiuis addit ab ltiis agentis sed accedēre prepositiōe, a ut ab

Rideris ab omnibus, Vergilius legitur a me.

Additur aliquando datus absq; prepositione.

Amaris omnibus, vel ab omnibus. Disus mihi, p visus a me

Accusatiuus pariens vertitur in nominatiuum.

Pater castigat filium, filius castigatur a patre.

Leteri casus fere oēs manēt in passiuis, qui fuerāt actiuor.

Doceo te grammaticam. Tu doceris a me grammaticam

Accusabunt te furti, Accusaberis furti.

Privabunt te magistratu, Privaberis magistratu.

Que per se passiuua vocantur, construuntur quē admodum & illa

Denijt a dño, Sapulabis a preceptore, Quid fiet ab illoz

§ ij

De me meritis
ferre meo
de re pomeo
tu fere me

perisiliu
in claustra

De significatione cu
i superiorib; lo gesit o
uer sa

pro oridus

Verbo passiuo
ablatiuu' exipon
significatē auioz
aliquo de dōmū
re legitur vere
ofus qui erat
in actiuo pass
accusatiuu' pūq
si magis ut doc
te grammaticā
nido auisime
grammaticā
et accusatiuu'
pūpaliu' actiu
vertitur in nomi
riuu'

atq; nec cu
lati numeris
ngularis

De syntaxi,

Constructio impersonalium passivae vocis pro: sua imitatur re-
gulam passivorum, praeter q; q nullus nris precedit, Nam ideo
dicuntur impersonalia, vt

Jobase

Luditur de corio tuo.

In diem vivitur.

Iur ad me quomiaz nemini obtrudi potest.

sero sagittis

Accusativi proximi actiuoz non possunt impersonalib; subiecti
apud latinos, neq; enim recte dicitur. Legitur Vergilium,
At greci ea figura vsi sunt.

stus y finis is
quo cu pbo p
ariter costruuntur

Descor & cetera

Ordo r.

Descor carnibus,

Hic vicitat lacte.

Pro: homine familiariter,

Orere modice vino.

Inuenitur & vtoz hanc rem,
fruo: tuo conspectu,

taburo: operam. *usomal*
Et tuo fretus auxilio.

De porioz dierum est.

fungitur magistratu,

Defunctus est vira.

Eleg virgil
noto ante
ralifim
Et mtu
abitur anos

Appendix 1.

Preposito subandita sicut vt ablatiuus recte addatur.

Habeo te loco parentis.

Est mihi vice filij, id est, in loco, in vice.

Apparuit illi humana facie, *Discite hic magistratu*

Infinita

Appendix II.

Quibusdam familiariter adduntur verba infinita,

Verbis scilicet significantibus voluntatem, Greci,

Agorise *una* vocarunt, vt

Solet, Debet, Lepit, Oportet, Gaudet laudari.

Amare videri dives, *trathya* Studet metui.

Memini me facere & secisse.

Nam figurate ponuntur, vt a nullo pendeant.

Beccine fieri flagitia? *Et venari pro venabatur*
Adduntur & verba infinita nominibus adiectiuis facultatem

significantibus, vt

Difficile est efficere *Soli cantare periti.*

Diversi casus eidem additi verbo.

Appendix III.

Nihil vetat quo minus eidem verbo diversi casus apponantur
diuerse ratione.

Dedit mihi vestem hanc pignori, te presente propria manu.

Nam vestem, additur tanq; transitiuo.

i. electura

detura estes peccatis

verba in pexo

ordio, in dupli

sur diflexio

acti actiuus

passiui

que p sua

in pexo

ab origine

quasi

qui q

reuo

active

passiui

quod in dicitur per
eiusdem verbi ubi nominatiui
in ablatiuo tanq; substanti
vt seruio, vt seruio, vt seruio

Mibi, tanquam aquisitiono,
 Pignori, ex eorum est forma, que resoluntur per ad, vel in
 prepositionem, id est, in pignus.
 Te presente, ablativus est absolutus.
 Manu, instrumentalis.

Gerundia ^{quasi modo} sunt temperate serme genera q in passiv
 significatioe, casu qui e post sbu e' actiu

Gerundia omnia eisdem serme casus admittunt post se, ^{admittit}
 quos habent verba a quibus deducuntur. ^{i a quo discedunt}
 Ad discendum literas, Ad servendum tibi. ^{i. sbu quod partici}
 Ad fruendum amico, Gratia saluanda amico a domu rediit. ^{natura nois declina}
 Est autem gerundium verbum participiale, quod in di, vel in ^{en' passus sbu q par}
 do, vel in duz, terminatur, Sine certa generis et numeri terminis ^{en' tepora, sbu q partic}

In di: r. abis, nominib' Cnacione, natura p'ncipij q' simu
 Cnacione, natura p'ncipij q' simu

Gerundia in di, ante se habent hec nomina, gratia causa ^{et di clinatur et}
 pretextu, occasione, titulo, ditium, facultas, licentia, ars, ^{significacione verb}
 simile nomen substantivum, facultatem significans.

Gratia discendi Athenas milite. ^{ocasio}
 Veni buc causa visendi te. ^{Occasio emergendi.} ^{de fair detraballo (no rinhalice co}
 Non eras copia conveniendi hominem, ^{de talar as nome} ^{Arts dicendi}

Nonni quam precedit adiectivum
 Cupidus visendi te, ^{de se} ^{habedo} ^{Arts dicendi}
 Lertus cunidi, ^{Arts dicendi} ^{Imperius nautigandi}

Peritus medicandi. ^{Gerund.} ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Formula eriat, crescendi novarum, procrecenda x novaruz.

Obi est observandum grum singularis gerundij cum genuino ^{p nshabet}
 plurali sine vicio aliquando copulari. Cicero, Dolebas tantam
 stoicos nostros epicureis irridendi sui facultatem dedisse. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Irrixi ut irideretur
 dendi singularis numeri, sui vero pluralis. Livi, Non enim
 vereor, ne quis boeme vestri adhortandi causa magnifice loqui ^{q' fiquens ador tados}
 existimet. Plau. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Nominandi tibi istoz, magis q' dudi copia e.

In dum. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Gerundis in dum, preponitur prepositio ad, vel inter. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Ad colloquedu tecu. Inter cenaduz, hoc mihi venit in mite. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 Inter ageduz occurrate capio. Reperitur et ante domadum. ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}

Cum significamus necessitate, sine prepositione vsurpatur, ^{Arts dicendi}
 addito substantivo verbo.
 Diligendum est ei, qui cupiat vincere.

Gerundiu est nri q quida' frasis no mutabi ^{Arts dicendi} ^{Arts dicendi}
 tur i gerundiu ad gerium,

De syntāxi,

In do.

ado u. s. e. l. r. o. v. d. d. d. d.
Gerundia in do, pendēt a prepositione, *de a. d. u. g. u.* in v. l. ab, siue dictione
querequit ablatiuum, vt *In sultado* locus est eloquētie.
In pugnando viribus est opus, Reuersus a venando siue *deca*
Ratio bene scribendi cum loquēdo iuncta est. Ca venatus
Et sine prepositione.

frigidus in *pr. a. d. o. s.* pratis cantādo rūpitur anguis, id est, dū cātatur?
Explicatur dum cantas, cantando tu illum.

Memoria excolēdo licet alia oīa augetur, hoc est, dū excolitur
Tacēdo resellis, i. tacēs resellis, *nota a. p. a. r. i. s.* Scribēdo discēs scribere.
Roman⁹ sedēdo vincit. *nota a. p. a. r. i. s.* No lutz solūdo peculiaris figura est.

Gerundia nomina.

Vertuntur gerūdīa in nomina adiectiua que gerundīa a non
nullis vocantur, vt

Causa visendi te, et causa visendi tui.

Est aut gerundiū nomen adiectiū a gerundio formatū eiusdē
cum eo significationis, et declinatur p tria genera et per omnes ca
sus in vtroq3 numero, neq3 aliquē regit casum post se, sed pro
suo substantiuo requirit casum sui gerūdis secum in oīb⁹ accidē
tibus conuenientem.

Ad discendum literas,

Ad discendas literas.

Legendo libros doctus euades.

Legendis libris, Doctus euades.

Nam quanquam valla et alij grāmatici rixentur ac reclamitent,
mibi ad rem plus facere videtur sententia eorū, qui gerūdīa
ea demum vocant, que sui verbī casus regunt, vt

Salutandi amicos, Estq3 in voce actiua significatio salutare
amicos. Nam gerundium est infinitiuo cognatum.

Participiis similis est salutandorum amicorum causa.

Nam significatio passiua est, q̄lis in passiuo participio solet esse.
Differunt tamen quod gerundīa nomina significant rei admī
nistrationē siue habitū sine tēpore sal tē determinato ad futurū.

Resolunturq3 in gerundīa substantiua, vt

Tenet me occupatio iuris dicendi, id est, dicendi ius.

In legendis libris tempus consumo, id est, in legendo libros.

Participia vero significant tempus futurum in actu sine rei ad
ministratione, vt

Tenet me cura votis numerande, id est, que numeranda est.

In legēdis libris decrit mibi r̄pus, hoc est, dū legentur a me.

Illud tamen est obseruandum, multo pulchrius orationes effici per gerundia nomina q̄s per gerundia, ac tritum est. Piscant exemplum. Veni, causa amandi virtutem, veni amande virtutis causa. Ad amplectendam virtutem magisq̄ ad amplectendum virtutem. Que vna preceptio optima est, crebraq̄ eius apud M. Tul. aliosq̄ eloquentes viros fuit obseruatio.

Quoties tamen loqui oportet per relatiuum, per gerundium loquamur necesse est. Hic dies auulit inuitū dicendi que vellē, non autem dicendorum eorum que vellem.

Supina. In tum.

Supina in tum significant active, nisi sint a verbis neutris passionem significantibus, et admittunt post se eosdē casus, quos verba ipsorum, sequunturq̄ verbum significans motum ad locum, vt Abijt piscatum. Venio salutatū amicos. Significatio infinitiui est, Significat enim abijt piscare. venio salutare amicos. et ad piscandum, et ad salutandum amicos.

Illā vero Spectatū admittit risum teneatis amici, Do filiam nuptū. Do venū siue venūdo edes, latentē in se motū obtinēt

Absolute posita.

Donuntur et absolute cum verbo est.

Pugnatum est.

Actum est.

Dormitum est.

Cessatum est satis.

Supina in tu.

Supina in tu, passive significationis ferme sunt. Adherent nominibus adiectiuis facultatem significantibus. vt

Turpe dictū .i. dici.

Mirabile visu .i. videri.

Difficile creditū .i. ad credendum, Verbo non iunguntur.

Nam in his primus Surgat cubitu, Obsonatu redeo, Redijt venatu, nomina potius censenda sunt quam supina.

Quod si dixeris, Bon⁹ ciuis est dign⁹ gubernatu, Dubitauerisq̄, gubernatu utrū nomen sit an supinum, ex adiunctis tolleretur hec ambiguitas, Nā cum est nomen gr̄m regere pōt, vt Dignus gubernatu reipublice, Et iungit sibi adiectiuum, vt Dign⁹ magno gubernatu, Et recipit prepositiones, vt Reccessit ex gubernatu. Cum ẽo est supinum nihil tale habet.

De participiis.

De syntaxi,

Participia sequuntur constructionē v̄boꝝ a quibus derivantur
Donaturus tibi vestem. Donaturus te veste.
Consulens tibi. fruturus te.
Diligendus ab omnibus. Quāq̄ in his v̄sitasior est datus
vus. Diligendus omnibus.

Exponuntur participia pro infinitivis. vt Opus est maturari
pro maturare. Opus est facto, id est facere.

Participia facta nomina

Cum transeunt in naturam nominum, gr̄m postulant. vt
Amans vini. fugitans litium. Patiens inedic. Lupiens tui.
Sitiens auri.

Et sine casu, vt Vir potens, eloquens.

Tunc et comparisonem accipiunt more nominum in ens, vel in
tus, desinentium.

Lupientio: fame quam auri, Lupientissimus tui.

Auli desideratio: quam mihi. Desiderantissimus patrie.

Participia facta nomina compositione.

Que compositioe sunt nomina genitiuum asciscunt.

Indoctus pile. Inexpertus belli. Quāquam et horū simo
plicita simili modo usurpantur.

De nominibus verbalibus Ordo I.

Omnia fere verbalia gr̄m admittunt, qui v̄bis erat actus. vt
Eolo agrum. Cultor: cultrix agri. Cultura agri.

Bibovinum, Bibax vini. Cupio laudē Cupidus laudis.

Item que sunt a finia his. vt Avarus laudis. Ignar⁹ oīū.
Studiosus tui. Securus amorum.

In bilis Ordo II.

Verbalia in bilis accepta passivē dativo gaudent, vt particio
pia in dus. flebilis, formidabilis omnibus. id est, flend⁹
formidandas omnibus.

Genitiuus additus nomini.

Ordo I.

Nomina substantiua que significant possessorem, mensuram
sive numerum, aut relationem ad aliquid genitiuum exigūt. vt
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

Arma achillis.

Cyathus vini.

Modius tritici.

Oncia auri.

Vinapanni, frater petri,
 Comes Dilliss, Mille numus.
 Duomillia peditum, Par calceamentorum?
 Jugum squillarum, Tres decades questionum.
 Amicus patrie, Princeps patrie.

Vertitur hic gr̄s aliquoties in d̄m acced̄te & bo est, vt
 Hic est tibi pater, huic soer, Illi consul.

Attributiva Ordo II.

Dum signi ficatur aliquid inesse, siue adesse culpam, quod
 ad laudem, seu vituperium pertinet, trisariam est.

Puer bone indolis, Vir maximi nasi.

Puer bona indole, Vir maximo naso.

Puer bonus indole, Vir marinus naso.

Et indolem poetice, Et nasum poetice.

Sed ab a Latinis libentius vs̄ sunt,

Puer vultu modesto.

Cicero Erat infirma valetudine habitus.

Species & genus Ordo III.

Species subiicitur generi in gr̄o siue & eodez casu p̄ apositioez

Nom̄e Latonis in te non quadrat, Crimen lese maiestatis.

Eum essemus in terra Italiae, siue Italia.

In urbe Rome, siue Roma.

Substantiue posita Ordo IIII.

Quaedam adiectiua substantiue posita genere neutro gr̄m

admittunt, vt

Mulum lucri, Paulum pecunie.

Quid habes negocii? Nihil pudoris.

Quaruz habebis pecunie, Tandem habebis fidei.

Plurimum vini, Minima aequē.

Item pronomina quedam.

Hoc negocii, Id operis, Quid illud mali.

figuratum est, id genus pro eius generis.

Appositio.

In summa, quoties substantiuum quascūqz ratione refertur

ad alteruz substantiuuz additur in gr̄o, nisi addatur appositioez

Nam tum satis est, si conuiderit casuz, etiam si numero & ge-

nerē dissidet.

Abstulit Maronem meas delicias.

De syntaxi,

De adiectiuis & substantiuis.

Adiectiua nomina, Participia. Pronomina concordant cum
suis substantiuis in numero, genere & casu. vt
Et malis moribus bonalesq; nate sunt.
Istam fortunam tu mores promeruerunt.
Donec eris felix, multos numerabis amicos. *o b s op's*
Nullus ad amissas ibit amicus opes.
Amicus certus, in re incerta cernitur,
Crede mihi bene qui latuit, bene vixit, & in
fortunam obet quisq; manere suam.

Adiunctio.

Cum plura substantiua, diuersi etiam numeri ac generis, ad
vnum adiectiuum referuntur, his ferme modis effari solent.
Gloria non est expetenda, neq; diuitie. vt in medio ponas ad
quod referuntur partes. Non est expetenda gloria, nec diuitie.
vt preponatur Gloria & diuitie non sunt expetende, vt postposita
cum conueniat cum proximo. Gloria, diuitie, genus non sunt
expetenda, vt subaudiatur ista, idq; neutro genere.

Interrogatiuum item & responsiuum coherent in casu. vt
Quis miserabitur peccatoris? Diuissimus Iesus.
Cuius est sententia? Ciceronis.
Quod est primum signum ingenij? Memoria.

Exceptio.

Interdum non licet respondere per eundem casum, vt si roge-
ris, Quotennis es? respondeas potius centum annorum, quas
centennis, quod nusquam legitur.
Ite quanti emisti? paruo. Quia in Amittibus regimē variatur.
Preterea vbi nullus est casus. vt Quid agitur? Statim.
Item in his, Cuius dicis esse has literas? Tuas.
Cuius pecus? Aegonis.

Item cum a diuersis reguntur, vt Qualitas nominis in quo est
Bipertita est.

De relatiuis.

Relatiua sunt que rem antecedentem referunt, Et sunt duplie

in scriptis

ela, substantie & accidentis. Substantie, antecedens substantiam referunt. Sunt autem Qui, que, quod, Sui, suus, ipse, Ille, is, idem, alius, alter, reliquus, Cetera ceterum, Nam ceter vic reperitur. Omnia sunt relatiua identitatis, preter quatuor posteriora que sunt diuersitatis.

Relatiua accidentis sunt Qualis. Quantum. Quor. Quorum. Quotennis. Quotenus. Quotuplus. Quotuplex. Cuius. cuius, et antecedens adiectiuum referunt.

Regula prima.

Relatiuum substantie identitatis puenit cum antecedente substantiuo, in numero & genere, Casu non semper puenit, Nam is sequenti verbo responder. vt. Literas accepi tuis, quem is tibi magno fure oblectamento.

Exceptio.

Contingit autem relatiuum non conformari suo antecedenti

Primo si substantie captatur. Plinius. Adurit lactescetes germinum oculos, quod in flore carbunculus vocant.

Secundo si referatur ad verbum, viderur non conformari. vt In tempore ad eam veni, quod omnium rerum est primum.

Sed reuera debita est concordantia, Nam eius antecedens intellectum puta infinitiuus nominaliter acceptus, est neutrius generis.

Tertiosi non ad vocem sed ad sensum referatur, vt Vbi illic seclusus est, qui me perdidit?

Item mea verba legis, qui sum summus ad istum.

Quarto si referatur ad antecedens non pro re sed pro voce, vt Inuenimus Messiam quod interpretatur Christus.

Tu vocaberis cephas, quod est petrus.

Quinto si relatiuo immediate addatur aliud substantiuum diuersi generis aut numeri, vt Celeres sagittas corripuit, sidus que tela gerebat Achtes.

Sexto si ad antecedens referatur sumpium infinite. Boetius. Quid vero (si spectes corpus) imbecillius homine reperire queas? Quos sepe muscularum quoque morfus vel in secreta queque reptantium nequat introitus.

Licero. Si tempus est vllum iure hominis necandi, que multa sunt.

*coocies ve lon
precedit ha
ponitur pro
loco, viri e le
nores summu
vru que in
eode casu, que
regat oratio
ne cu o am
ut si dicat
que deu viri
christiani quo
primus est et m*

De syntaxi,

Regula secunda.
Relativa diuersitatis antecedens referunt diuersum & consequente, cum quo concordant sub eodem genere vel specie, vt Amo laurum & ceteras arbores. Significo quidem laurum esse arborem sed diuersam ab alijs. Hec relativa non cum antecedente sed cum consequente conueniunt, vt Salust. Leones & alia seras. Item relatiuum suus, vt Clientis rogar patronum, vt defendat causam suam.

Regula tertia.

Relatiua accidentis substantiuum adfiscunt a quo mutuantur casum, genus & numerum, vt Crines tui sunt nigri, quales coruorum penne. Talis est ciuitas, quales principum mores.

Comparatiua Ordo v.

Comparatiua & Superlatiua genitiuum exigunt, vt Sum minor fratrum, De duobus. Sum minimus fratrum, De pluribus. Nam suplatiuum g^os singulares respicit, nisi collectiuum n^ols, vt Danauum fortissime gentis tyride. Etiam exponuntur per inter. Inter fratres, vel ex fratribus. Nam comparatiua cum exponuntur per quas ablatiuum adfiscunt. Prestantior te, Eloquensior omnibus proterquam Cicero. i. q^o Cicero. Dilius argentum est auro, virtutibus aurum. Et uilius est argentum quas aurum, & aurius quam uirtutes. Additur & alter ablatiuus significans modum excessus. Est maior te quatuor annis, Digito lato te procerior. Admittit etiam casum sui positiuum, vt Gratioz regi. Sic & latini comparatiua iterarunt. Triumphus clarioz quam gratioz, Apud Livium. Quis interpretari potest impudentior, ne an improbioz Plautus, Amicioz mihi nullus uisitque is est. Licet. Mihi uidetur diuites abserturus ac uellem. Has formulas adscripsi, ut obseruetur. Pro quam latines uti particulis, ac, atqz. Comparatiuum si postponatur excedit superlatiuum, vt Aristoteles doctissimus, Sed Plato doctior. Dimisit uero loco positiuum positum, vt Tristioz & lacrimis oculos suffusa nitentes, id est, subtristioz.

In vitium accipitur addito adverbio, Paulo, Vir integer qui dem sed paulo severior.

facundus homo, sed paulo loquacior.

Quo, eo, vel hoc, quanto, tanto, Datur comparativus.

Quo maior es, tanto te geras summissius.

Quo quisq; dicitur eo vel hoc superbior est.

Omne animi vitium tanto spectius in se rimari habet, quanto maior qui peccat habetur.

Multo potior, multo doctior quam ille.

Multo et longe, opponuntur et superlativis.

Multo omnium doctissimus, Longe pessimus omnium.

Lice. Conspectus vester, multo iucundissimus.

Quam pro valde semper iungitur superlativo nunquam positivo. Quam cellerrime.

Littere me fuerunt mihi quam gratissime.

Et pro quantum, nunquam superlativo iungitur nisi adantur et ha

Possum, Queo, Dolo, et que eiusdem significationis sunt. ut

feci quam optime quivi. Sed iungitur positivo, Terentius:

Reiecit se in cum flens quam familiariter. Alibi, Tu scis quam

intimum te habuerim, id est, quantum, Sumitur enim incipit

pro positivo quemadmodum proximis. Sic etiam, iungitur co

parativus, ut Quam doctior est aristotele Plato.

Quisq; eleganter iungitur superlativo. ut

Pauperimus quisq; contemnitur.

Omnis et cunctus positivo et comparativo. ut

Omnes docti, cuncti sapientiores.

Sed quisq; tunc positivo iungitur, cum non recipit comparationem

positivam. Salust. Nam strenuus quisq;, aut occiderat in pre

lio, aut vulneratus discesserat.

Iungitur et quisq; numero ordinali. ut

Tertio quoq; verbo loqueris barbare,

Tertio quoq; mense nos inuist.

Licero. Primo quoq; die consules ad senatum referant.

Quisq; etiam postponitur quotus interrogative, cum volumus

significare quippiam a nullo, aut a paucissimis fieri, ut Quoruscumque

quisq; ita vivit? quasi deat, aut nulli aut paucissimi.

Item positivo gaudent Valde, per, perquam, oppido quam

sane, sanequam, nimisquam, imprimis, imprimis, interpretis

De syntaxi,

mos, præter ceteros, cum paucis, inter paucos, ante allos, apud
prime, admodum, admodumq3, mirum in modum.

Distributiva & partitiva Ordo vij.

Item nomina partitiva aut partitive posita, velut Quisq3,
quisquis, quicumq3, quidam, Quis interrogatiuū, & quis pro
aliquo. Aliquis, uterq3, neuter, uteruis, uterunq3, nemo,
nullus, solus, vnus, medius.

Quisq3 huius nationis, Vnumquodq3 animantium,
Prouocat vnumquemlibet vestrum, Nemo hominum
Vrum horum malis accipe. Parsciuum.

Exponuntur per inter vel ex,
Vnus omnium, id est, solus omnium.

Medius duorum, id est, inter duos, & dimidium anime.

Item alter, alius, & his equipolentia pronomina, hic & ille &
aduerbium partim.

Licero. Quarum altera exēplis, altera sciētia possunt augere.

Appendix I.

Quamquam in his genitiuis significans totum in aliū casum
sepe veritur.

Quis hominum vidit. Et quis homo vidit.

Neuter catorum. Et neuter caro.

Animantium vel animantia, alia sunt volatilia alia reptilia

Appendix II.

Ad hanc formam pertinent, Quotus, Quotusquisq3, ordinem
significanti numeralia.

Quotus eras conuiuarum seu conuiua?

Quintus regum romanorum, id est, inter reges.

Sapientium octauus.

Quamq3 in hoc postremo non tam ordinē significat quam nu-
merum simpliciter, vt In illo, Dic quotus esse velis.

Adiectiuū copiam significantia.

Ordo vij.

Item adiectiua que copiam, desiderium, noticiam et contra no-
gnificant genitiuum adsciscunt.

Stultorum plena sunt omnia.

referat Cicero. *contra* Referta sceleratissimorum hominum.

Eupidus lucri. fidens animi. Reus sunt.

Ignarus hominumq3 locorumq3, Oremus pacem.

Hec sum animi dubius. Peritus belli.
Presaga mens mali. Ambiguus futuri.
Item plenus, onustus, pauper, dives, inanis, etiam ablativum admittunt.

Dativus post nomen, et modi
aut incommodi. Ordo I.

Adiectiva que commodum aut incommodum significant aut relationem ad aliquid, dativum exigunt, ut

Rem mihi permolestam, Mibi iucundam.
Tibi perniciosam, Mibi salutarem.

Relativa.
Aptus, Accomodus, Idoneus.

Dulcis, Injuriosus bello, siue ad bellum.
Favus glorie et ad gloriam, Obnoxius illi.

fidus amico Amicus huic et huic.
Similis dissimilis huic et huic. Par homero.

Diversus huic vel ab hoc, Verg.
Nulli veterum virtute secundus.

Affinis cognatus huic vel huic.
Nam cum huiusmodi substantivae capiuntur, gra magis gaudet.

Accusativus post nomen spacia
mensura. Ordo I.

Que certum magnitudinis modi significant actus admittunt,
Longus, Latus, Altus, Crassus.

Turris alta trecentos pedes, Muri ducentos pedes alti.
Liber crassus tres digitos Siue trium digitorum crassitudine,
et ducentorum pedum altitudine.

Affines non plus spacium habentes pedes binos, nec plus possunt palmum.

Nonnunquam comparativi constructio observatur, ut
Tota cohors pede non est altior vno.

Et per genitivum, De augusto, statura quinque pedum et ducentis fuit.

Circumlocutionis vis. Ordo II.

Quaedam per circumlocutionem accusativum admittunt, ut
Non sum id nescius, id est, non ignoro.

Quibus generis sunt illae.

affines
non plus
possunt

De syntaxi,

Etus rei mihi venit in mentem, id est, recordatus sum.

Et id mihi anus indicium fecit, id est, indicavit.

Et opus est mihi bac te. id est, indigeo.

Ablatiu^s post nomen Ordo.

Ablatiuus instrumenti subiicitur certis adiectiuis, vt clarus in genio, armis. Lassus cura, fessus cursu, letus honore impio apud Verg.

Cōten^t paucis, Nunq̄s grauis ere domū mihi de terra redibas potens pecunia, et preceps ambitione, Orbis parentibus.

Immunis, Alien^{us} addunt prepositiones. vt Immunis a bello.

Alienus a vitijs, Vacuus a piculo anim^{us} fuit, Vacu^{us} ab odio, et vacu^{us} ab ira. Luce. Cum sumus necessarijs negotijs curijsq̄

vacui. Salust. Ager frugum vacuus.

Item dignus et indignus ablatiuum adsciscunt.

Dignus honore. Dignum est illo.

Dicimus tamen.

Dignus vt honoretur.

Dignus quem omnes honorent.

Et dignus honorari ab omnibus.

Numeri.

Ordinem significant, Primus, Secundus. et interrogatio fit per quotus. Numerum, vnus, duo, tres, et interrogatio fit per quot, Sed numeri distributionē, Bini, terni, quatermi, quinti, sexti, septeni, octoni, noueni, deni, viceni, triceni, quadrageni, bini.

Regula.

Ergo interest cum dicimus, decem aurei militibus dati sunt, et deni aurei militibus dari sunt. Nam decem aurei dati sunt.

Significat, totam legionem simul decem tantum aureos accepisse non singulos, Sed deni aurei, significant singulis esse decem aureos.

Liuus, Militibus qui curram secuti sunt, centenos vicenos quinos asses diuisit. i. Singulis centū quinq̄ viginti asses.

Sed inuenias etiam cū distributiuis vsi sint, adiecit nomen singuli, id opinor preter analogiam fieri et rarum est.

Liuus, Singulis centena millia.

Poete distributiuis aliquando abusi sunt, vt

Verg. Septeno gurgite, pro septem gurgitibus.

Pluralia tamen exigunt distributiuia nomina, vt

arma. of. caut. s.

es. eius. pro pecunia

fructus.

Bine littere pro duabus epistolis.

Pronominum constructio,

Genitivi primitiuorum.

Mei, Tui, Sui, Noſtri, Deſtri, genitui primitiuorū ponuntur cum paſſio ſignificatur, Nam cum actio, additur poſſeſſiua.

Meus, Tuus, Suis, Noſter, Deſter,

Languet deſiderio tui. nempe quo tu deſyderaris.

Fauet deſiderio tuo, quo tu deſyderas.

Item pars tua, que tibi debetur.

Parte tui, id eſt, manus aut pes, corpus, animus,

Imago tua, quam tu poſſides.

Imago tui, que te reſentat.

Aliquoties vtrumq; coniungitur, vt Noſtra tui memoria, id eſt, quam nos de te habemus.

Poſſeſſiua pronomina.

Poſſeſſiua adiectiua ſunt, & non reſuſant aliquando genitiuū.

Mea ipſius cauſa.

Tua ſolius vnius.

Meos ſciantis oculos.

Noſter cuiuſq; animus.

Lice. Qui veſtris paucorum reſpondeat laudibus.

Noſter duorum euentus probabit vtra gens bello ſit melior.

Noſtrum & veſtrum.

Noſtrum & veſtrum genitui plurales gaudent nominibus diſtributiuis, aut partiuis. vt Nemo noſtrum.

Quuſq; noſtrum, id eſt, ex nobis.

Item comparatiuis & ſuperlatiuis, vt

Maioꝝ veſtrum.

Magiſtus natu noſtrū

Reciproca.

Sui, ſibi, ſuis. & .um. non niſi reciproce ponuntur. hoc eſt, vt reflectantur ad id quod preceſſit in eadem orationis parte, aut antea per copulam.

Ille ſibi placet.

Petrus odit ſuos.

Orat vt ſuo ſaveat filio.

Demonſtratiua.

Demonſtratiua cum ſubſtantiuē ponuntur admittunt genitiuum, vt dictum eſt. Hoc noctis.

Idem temporis

Illud acceſſit mali.

Idem cum datiuo.

De syntaxi,

Idem datiuū adiungit, vel ablatiuū interueniente prepositioe.

Idem facit occidenti, id est, quod occidens.

Idem huic, aut idem cum hoc.

Nominatiuus post aduerbium.

En et ecce demonstrantis nominatiuo seu actō iunguntur.

En quatuor aras, Ecce rem, En lupus in fabula.

En exprobrantis actō gaudet, En animum et mentem.

Genitiuus post aduerbium Ordo I.

Superlatiua genitiuum erigunt,

Pessime omnium dixit, Qui omnium optime fecit.

Aduerbia loci ac temporis Ordo II.

Adduntur aduerbijs loci ac temporis genitiui serme hi.

Ubi gentium.

Eo impudentie ventum est.

Quocunq; terrarum. Ubi vis. Quouis terrarum.

Fusquam gentium.

Hucine rerum venimus.

Eoloci redacta est.

Tunc temporis.

Nam minime zērium monadicon est, genitiuo festiuitatis causa addito.

Prædie Postredie Ordo III.

Prædie calendarum, siue calendas.

Postredie eius dies.

Postredie q̄z venires.

Postredie quam discesseras.

Instar Ordo IIII.

Instar mentis,

Instar pecudis.

Item Parum, multum, satis, abunde vini, vice nominū poni

videtur. Satis eloquētie, Sapientie parum et abunde verborū.

Datiuus post aduerbium.

Quedam datiuum admittunt nominum, vnde deducta sunt.

Venit obviam illi,

Nam obvius illi dicitur.

Similiter huic.

Nam similis huic.

Et sibi inutiliter,

Sedet proximus illi.

Propinquus sibi sedet, quasi mihi.

Accusatiuus post aduerbium.

Sunt q̄ accusandi casum admittūt p̄positionis vnde sunt p̄fecta.

Propius urbem, et prope castra.

Ablatiuus post aduerbium Ordo I.

Que comparantur, constructione habet paratiuorū nominū.

Accessi propius te, id est, quatuor. Melius te dicit, id est, quatuor
Plus quingentis colaphis, et plus millies.

Procul, &c. Ordo II.

Procul dubio, et procul ab urbe. Clam patre.

Palam omnibus, Coram omnibus.

Adverbijs constructio Ordo I.

Hic, illic, istuc, intus, Alibi, ubi, ubique, ubicunque, ubi
libet, Ubique, alicubi, Ne cubi, sicubi, ibi, inibi, ibidem,
Referuntur ad quietem in loco.

Huc, Illuc, &c. Ordo II.

Huc, illuc, istuc, intro, alio, aliquo, nequo, siquo, Eo,
eodem, quolibet, quovis, quocunque, foras, horsum, alio
orsum, dextro:sum, sinistro:sum.

Sursum, Deorsum.

Sursum, deorsum, utroque, neutro, quoquo versum.

Referuntur ad motionem ad locum.

Hinc, illinc, &c. Ordo III.

Hinc, illinc, istinc, aliunde, alicunde, sicunde, necunde,
indidem, vnde, vnde libet, vndevis, vndeunque, vndeque.
Referuntur ad motum e loco.

Hac, illac, &c. Ordo IIII.

Hac, illac, istac, alia, aliqua, qua, siqua, nequa.

Referuntur ad motionem per locum.

Variantia.

Hec variant, foris cenat, et foris venit.

Peregre vivit, Peregre rediit, Peregre abiit.

Nusquam apparet, Nusquam discedet.

Quibus modis verborum, que congruant adverbis.

Ubi postquam

Ubi, postquam, cum, adverbis temporis, interdum indicativis
interdum subjunctivis ubi apponunt, ut Cum aderit, et cum venerit.

Simul, &c.

Simul, simulac, simul atque magis gaudet subjunctivis, Simulo

Et.

Carque adoleverit etas.

Et pro postquam indicativo gaudet, Et ventum est in urbem.

Quemadmodum, &c.

Quemadmodum, ut, utrumque, sicut, utrumque modum admittunt. Et salu
sabis, ita et salutaberis. Et semetipsum feceris, ita et metes.

De syntaxi,

Quasi &c.

Quasi, Leu, tanq̄, Perinde Acſi, haud Secus Acſi, cum proprium habent verbum, ſubiunctiuſis gaudent apponi. **T**inquam feceris ipſe aliquid. Quasi nō noſimus inter nos.

Aliis copulant ſimiles caſus.

Noui hominem tanq̄ &c, **A**rridet mihi quaſi amico.

Ne. **Non.**

Ne prohibentiſ, vel imperatiuiſ vel ſubiunctiuſis additur.

Ne nega, **N**e dixeris.

Non verbis imperatiuiſ non recte apponitur.

Ne. **An.** **Num.**

Ne cum eſt interrogantiſ, indicatiuum amat.

Super eſt ne, & veſcitur aurā? **S**imiliter & **An,** & **Num.**

At eadem cum accipiuntur dubitative, ſiue indefinite, ſubiunctiuum poſtulant.

Diſe num redierit, **N**ihil refert, feceris ne, an pſuaſeris, **P**ene & ſimilia.

Pene, prope, propemodum, tantum non, modo non, vnico verbo, ſeu aliā dictione contenta ſunt.

Propemodum inſaniebat, **T**antum non inſaniebat.

Modo non montes auri pollicebatur.

Ad uerbium relatiuſ non ad verbum.

Ad uerbiuſ aliquoties refertur nō ad ſubū, ſed aliā oratiōis pte.

Homo egregie impudens, **N**e parum ſis leno.

Admodum puer, **A**dmodum ſenex.

Aliquoties ad uerbium adheret ad uerbio,

Non admodum dulchre. **P**arum laute.

De constructione diuſionis.

Quanq̄ & ſimilia.

Quanq̄, tam eſſi, eſſi, etiam ſi, frequenti⁹ adiunguntur inſi dicatiuiſ, **Q**uamuis & licet ſubiunctiuſis,

Etiam ſi cum vtriſq̄ coheret.

Ut pro quamuis ſemper ſubiunctiuum flagitat.

Serui ut taceant, iumenta loquentur.

Ut deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.

Aliquoties ad aliā orationis partem referuntur non ad ſubū. **C**omplectitur hominem, quamuis male volētem, etiam ſi peſe

sime de se meritum.

De coniunctio causalis adsciscit coniunctivum. Si presens
verbum precedat, presens coniunctivum erit. Si preteritum & bñ
precesserit, erit coniunctivum p̄t̄m̄ imperfectum, ut *Iussi ut faceres.*
Significat et quomodo, *Troianas ut opes et lamētabile regnū.*
Significat et quam, *Ut serus est, quam serus est.*
Designat et similitudinē, *Ut mores sunt, ita fortuna respondet.*
Et suplativo cognata est, *Ut quisq; optime grece sciret, ita esse
nequissimū.* Et imprecativum, *Ut illū dijdceq; oēs pdāt.*

Nisi cum similibus.

*Ni, nisi, Si, siquidem, Quod, quia, et indicativis et subiuncti-
vis adherent. Nisi facies. Nisi feceris.*

Quod bene vales gaudeo.

Quod redieris incolumis gaudeo, Non quia sic meruit.

Non quia sit pauper, sed quod sit improbus.

Quando, et c.

*Quādo et quandoquidem, quatenus, indicativum erigunt.
Et frequēter sequuntur causas, euz relique hui⁹ ordinis frequē-
tius precedant. Quoniam mihi non credis, ipse facito periculū.
Ipse periculum facito, quoniam mihi non credis.*

Quippe.

Quippe item cum proprium habet verbum.

Danda est huic venia, quippe egroratur.

Quippe qui, ut qui.

Si addideris qui, utrunq; admittit modum.

Ut qui plerunq; subiunctivis adheret.

*Non est huic habenda fides, quippe qui bis iam peieravit,
sive peierarit.*

Qui.

*Qui cum habet vim causalem, semper adheret subiunctivis
Stultus es qui huic credas, id est, quod vel quia credis.*

Ut. Depote.

Ut et Depote, proprium verbum nunquam habent.

Odi Petrum, ut in omnes maledicum.

Depote in omnes maledicum.

Tum tum, cum tum.

*Et tum tum, Cum tum similes modos copulanti
In verbis indeclinabilibus similes casus.*

De syntaxi,

Odit tum literas, tum virtutem. Amplectitor cum erudito
ros omnes, tum in primis Marcellum.

Est observandum, conjunctiones nonnunquam non praeterire similes
casus, ut Prodiū est meum et fratris. Terentius.

Deo atque hospitii praesidio, Emprum tribus solidis et plaris
Vir fortissimus et magne sapientie.

Prepositionum constructio.

Prepositio versa in adverbium.
Prepositiones que citra casum ullū usurpantur, in adverbiorum
naturam transeunt. Extra meite.

An mare quod supra memorem, quodque aliuic infra?
Prope abest.

Quemadmodum rursus et adverbia quedam accedente casu, in
prepositiones transeunt, ut Procul. Coram. Clam. Palam.

Casus prepositionum.
Quedam actum erigunt, ut Intra parietes. Extra vallum.

Quedam ablativum, ut Ab urbe.
Quedam utrunque sed non in eodem sensu.

In.
Varii casus prepositionum earundem.

In, cum significatur actus in loco, desiderat ablativum.
In animo est. In foro versatur.

In pro erga accusandi casum habet. Optimo in te aios
Item in pro contra. In omnes maledicus.

Licero. In antonium inuectus est.
In pro ad.

In hoc incubite, In hoc natus sum. In mercatum abiit.
Sub.

Sub nocte, id est, in nocte. Sub nocte, id est instante nocte.
Sub ea, id est, postea.

Item sub additum verbo motus ad locum actum exigit.
Sub vmbra properamus.

Sub cum verbo quietis, ablativum requirit.
Sub lodice. Sub vmbra.

Super.
Super numerum ingeniorum id est, ultra numerum.

Super hec omnia, id est, praeter hec omnia.

lodice.
dicy

Super priamo, id est, de priamo.

Super arbore fidunt, id est, in arbore.

Tenus.

Prepositio hec petit genitium pluralem res geminas significancem, vt Sto in aquis aurium tenus.

Aut numero singulari carente, vt Supria ten⁹ soror mea collu sit pueris, Alioqui vult absum, vt Lege hūc librū tūlo ten⁹.

Est magister nomine tenus.

Sed hec videntur veluti composita, quemadum et illa, hactenus, eatenus, quatenus.

Versus.

Postponitur et versus suo casui. Romam versus iter est.

Vsqz.

Vsqz raro sine altera prepositione reperitur, et significat temporis aut loci magnitudinem. Ad multam vsqz noctem.

Ab extrema vsqz india. Vsurpatur et adverbialiter pro semper

A

(sive p̄tinenter.

A preponitur dictionib⁹ incipientib⁹ a p̄sonante. A foro, a ca

Ab.

(stris.

Ab incipientibus a vocali.

Ab omnibus.

Nisi sint liquide, aut i, consonans. Ab Ioue. Ab rege.

Abs.

Abs, incipientibus a t, q, Abs te. Abs quis.

Prepositionem A, vel Ab, nomen nonnunquam complectere solemus significaturū officium.

Ab epistolis pro scriba. A pedibus pro cursore.

A contionibus pro pronatore. A secretis pro secretario.

Quam complexionem nec orationem potius quam vnum nomen iudicamus. Nemo opinor recte dixerit, ab epistolis romano, p̄ scriba romano, sed rome ab epistolis. Observabis ipse quomodo vsi sint authores.

Prepositiones semper compositæ.

Sunt que non inueniantur extra compositionem.

Di, Dis, Re, Se, An, Lon.

Didneo, Disapo, Refero, Semingo, Ambigo, Conuenio.

His Dalla tres alias adiunxit, Pol, Por, Pos.

Polluceo, Porfendo, Possideo.

De syntaxi,

Con preposito.

Con ex quibusdam neutris facit trāsitiua. *Commisit lectum*
Conspicit hominem. *Compluit,* *Commouit mensam.*

Item Ad etiam mutat vborum constructionem, vt *Adeo patre,*
cum eo patrem non dicitur. Latini repetitione delectantur. vt
Adeo ad patrem.

De

Deiicio, id est, ex alto iacio. *Deamo* i. valde amo.

Desipit, id est, sapere desinit. *Deseruit* etas.

Reclamat, id est, pra clamat. *Reperit* .i. denuo petit.

Reregit, id est, quod rectum est aperit.

Circa et circiter.

Circa, locum et tēps ignificat. vt *Circa forū.* *circa horā tertā*

Circiter, ad tempus numerumqz refertur.

Plautus. *Redito huc circiter meridiem*

Curtius. *Multi eo bello capri, circiter duo milla desiderati.*

Intra et infra.

Intra ad tēpus refertur. vt *Deniam intra horā,* nō *infra horā.*

Significat enim *infra* locum. vt *Infra tectum.*

Aliquando ad dignitatē refertur, vt *Infra dignitatem tuā est.*

id est, minus quam dignitatem tuam decet.

Super et supra.

Super significat contiguum. *Supra* vero non, vt

Sedeo super lapidem. *Solat supra me auis.*

Indies, Inhoras. &c.

Indies et inhoras, id est, quotidie et per singulos dies, per singulas horas, Et ferme semper comparatiuo, aut verbo in cre

mēti iungitur. vt *Indies doctior euadet*

Malum in horas crescit

In diem et in horam norant vnumquēlibet diem, non habendo rationem futuri, vt *Prodigus in diem viuunt.*

De constructione interiectionum.

O

O, exclamantis, admittit vocatiuum, nominatiuum, et actiuum

O dii immortales. *O vir fortis,* *O insignem impudentiam.*

Subaudiuntur autem frequenter, vt *Singularem impudentiā.*

Heu, prob. ꝛc. Heu pletas, Heu stirpē inuisam. Proh Iupiter, ꝛ Pro deū
atq; hominū fidem. Heu mihi, Veribi, Abribi.

Ledo.

Ledo flagrantis exhiberi, accusatiuum habet.

Ledo manum, Ledo senem.

Amabo ꝛ obsecro. ꝛc.

Amabo ꝛ Obsecro blandientis, Sodes ꝛ Sultis hortantis
verba sunt, ꝛ in interiectionis naturā vsa, quē admodū ꝛ Age.
Exclamaciones fere per infinitiuum ꝛ accusatiuum efferuntur,
ꝛ adeo ne esse inuenustum quēquam, vt Ego sum?

Regula oratoris de relatiuo.

Quando relatiuū qui, que, quod, ꝓponitur antecedēti,
sic ꝛ antecedens cum eodem verbo ꝓstruatur, latine ꝛ
elegāter, in eodeꝛ ponitur casu, vt Quas ad me dedisti
ꝛ literas, fuerūt elegātes ꝛ iucunde. Vnde sūt subauditur nūs,
hoc modo supple ce litere fuerunt iucunde.

Quod Vergilius ꝓposuit antecedens in illo versu,
Orbem quam statuo, vestra est, Ad hoc respondebimus accu-
satiuum ꝓo nominatiuo ꝓonimur. Et apud Terentium,
Eunuchum quem dedisti nobis, quas turbas dedit.

Secunda regula de relatiuo oratoris.

Quotiescūq; relatiuū qui, que, quod, ponitur inter casus di-
uersorū generū, ꝛ sequens fuerit nomē appellatiuū, poterit ꝓcor-
dare cum utrolibet, Or video animal qui est asinus, vel qd est
asinus. Si vero sequēs fuerit nomē propriū, cum eo ꝓcordabit
relatiuum, vt Est locus in carcere, quod Tullianū appellatur.
Est vrbis in Brabantia, quod Louanium dicitur.

De emphasi.

In inicio syntaxis dicitur, Nisi discretionis aut Emphasie causa.
Despauterius Est inquit Emphasie figura altiorē ꝓbentē
intellectum, quam quem verba ꝓ se ipsa declarant, vt
O Maria tu aduocata nostra.

Regula elegantie.

Verbum substantiuum ꝓositum ꝓost duos nominatiuos diuersorū
numerorū eleganter conformatur secundo nominatiuo, vt

De syntaxi,

Amantium ire amoris redintegratio est.

Bona arma gladius est.

Gladius bona arma sunt.

Appositio.

Appositio est substantivorum ad eandem rem pertinentium in eodem casu positio sine medio conjunctionis. ut

Urbs roma.

Appositio diversorum numerorum.

Duobus modis substantiva in appositione possunt esse diversorum numerorum. Priori ubi alterum alterius numero caret, ut Urbs Athene. Posteriori, ubi alterum est collectivum.

Euocatio.

Euocatio est continua tertiæ personæ ad primam vel secundam reductio elegans, ut Ego Joannes sedeo.

Quatuor necessaria in Euocatione.

Persona euocans, que est prima, vel secunda.

Persona euocata, que est tertia. Absentia consuetudinis.

Et verbum personæ euocanti conforme.

Conceptio.

Est mediata indignioris ad dignius reductio, ut

Ego tuque damus.

Quadruplex conceptio.

Personarum, Generum, Numerorum, Casuum.

Conceptio personarum.

Est in qua persona a persona concipitur, ut

Ego tuque damus.

Conceptio generum.

Est in qua unum genus concipitur alterum, ut

Pater et mater sunt boni.

Questiuncula.

Dicitur ne latine, Calamus et papyrus sunt mali?

Despauteri? vix inquit bene dicitur: nam in conceptione generum coniuncta per et vel cum debent significare res animatas.

Conceptio casuum.

Est que fit per cum, ut Ego tecum ludimus.

Conceptio numerorum.

Est ubi singulare concipitur a plurali, ut Petrus et isti iudici

Quinqz necessaria in conceptione.

Dictio concipiens, Dictio concepta. Copula, Verbum vel adiectivum, Concordantia cum dictione concipiente.

Regula indifferentie.

Quotiescunqz substantiva rerum inanimatarum cuiuscunqz generis coniunguntur ad adiectivum, vel demonstrativum, vel relatiuum plurale, ipsum erit neutri generis, vt

Calamus et papyrus sunt mala.

Calceus et subucula sunt detrita.

Dicitur autem regula indifferentie, quod substantiva possunt sine differentia esse cuiuslibet generis.

Questiuncula.

Quid fiet si alterum tantum substantivorum significaret rem inanimatam. Despauterius adhuc, inquit, optimo locum haberet regula indifferentie. vt

Berta et vestimentum eius sunt vilia.

Prolepsis.

Est attributio proprietatis toti diuiso in suas partes que tota proprietatem vario modo continent, vt

Omnes student, hic scientie, ille pecunie, alius negotiationi. Totum est omnes, cui attribuitur proprietatis, studemus, que in partibus hic, ille, alius vario modo continetur.

Syllepsis.

Syllepsis est diuersarum dictionum sub plurali proprietate conceptio. Hic tamen multis substantiis, ita verbum aut adiectivum adijcitur, vt Consentiant cum remotiore substantivo, sed presentiore, pro pluralis numerus prestat singulari, masculina femininis. Prima personae secunde, Secunda tertie. Exempla proposuimus in principio syntaxis.

Sunt et Syllepses remo cum fratre quirinus iura dabunt.

zeugma.

Est unius proprietatis ad diuersa reductio, ad unum expresse, ad alterum intellecte, vt

Carus est panis et vinum.

Proprietatis est verbum vel adiectivum.

Antiprosis.

Est casus pro casu positio, vt **Alienis rebus curas dixit Plautus in Truculento, pro alienis reo.**

De syntaxi,

Questiuncula.

Est ne bis aniptosis, Petrum iudic? Respon. Non est. Oportet enim ut aniptosis habeat auctoritatem pro ratione excusante.

Antiptosis elegans apud oratores et poetas,
Id genus homines, pro eius generis, Id ne estis auctoritas
mibi, pro eius rei. hominibus id etatis, pro eius etatis.

Commigravit huic vicinie, id est, in hanc viciniam.

Synthesis.

Oratio est congrua sensu non voce. ut
Populus clamat. Turba ruunt. Sens armati.
Hec figura familiarior est poetis, et historicis quam oratoribus.

Synecdoche.

Est attributio partis ad aliquod totum sub proprietate verbi ut
adiectivi. ut Aethiops albus dentes.

Tria in Synecdoche necessaria.

Totum, Pars, Proprietas, id est, verbum vel adiectivum:
Orator ab hac figura abstinens dicit. Aethiops albis dentibus.

Regula de opus.

Varia est syntaxis vocis opus, sed ablativum sepius addiscit, ut
Cicero, Opus est huic tuo iudicio. Nonnunquam precedet nomen
Dux et auctor nobis opus est, rari est, opus est nobis hac re.

De vsu.

Vsus pro opus: Est mihi vsus libro, veste, consilio. Sed hoc
non est ita frequens, Plaut. Dignitas vsus est filio argenti minis.

Ordo declarationis grammaticae.

Regule ordinis grammaticae de declarationis sunt septem.

Prima regula.

Excitande particule, ut adverbia optandi, vocandi, demonstrandi, hortandi, et interiectiones sumunt principium in ordine de declarationis grammaticae.

Secunda.

Post hec sequitur vocativus.

Tertia.

Post vocativum sequitur nominativus a fronte verbi rectus.

Quarta.

Post nominativum sequitur verbum personale finiri modi.

Quinta.

Diccio recta sequitur dictionem regentem.

Sexta.

Declarans declarato postponitur, ut adiectivum substantivo
Adverbium verbo.

Septima

In declaratione orationis diligenter videndum est an, aliquid
subaudiatur. Nam hoc debet suppleri, ut
Miserrime, vereor, Subaudiatur o, vel heu.

finis Syntaxeos.

De punctis clausularum.

O Biter hic observandus est, ex quibus partibus integra
periodus ostet, quia enim veteribus placuisse videmus
sententiarum membra, *ὑπεροδικῶς* contere, non est ea
ratio a nobis negligenda. Eaque diligentia sepe ad copiam ser-
monis conducit. Nam cum circumductionibus utimur sepe caus-
sam preponimus, sepe antithesin facimus, sepe comparationem,
que ornamenta, reddunt sermones uberiores. Sic ex para-
ratione facta est periodus a Cicerone pro domo sua. Cum multa
pontifices a maioribus nostris divinitus inventa atque insti-
tuta sunt, tum nihil preclarius, quam quod vos eosdem et religi-
onibus deorum immortalium, et summe Rei publi. preesse vo-
luerunt. Deinde adiecit causam, ut amplissimi cives rempub.
bene gerendo, pontifices religiones sapienter interpretando
Rempub. conservarent. fit autem periodus ex comatis, et colis.
Commata Cicerone vocat incisa, sunt enim imperfecte orationes
κῶλα membra sunt, et in longa circumductione perfecte ora-
tionis, ut *κῶλον* est. Cum multa pontifices a maioribus
nostris divinitus inventa, atque instituta sunt. Aliud *κῶλον*,
tum nihil preclarius, quam quod vos eosdem et religionibus,
deorum immortalium, et summe Rei pub, preesse voluerunt.

De syntaxi,

Verbum *κῶλον*, ut aplissimi ciues Rempub. bene gerēdo, pontifices religiones sapiēter interpretādo Rempub. p̄seruas rēt. Sed partes colorū, cōmota sunt, ut inuenta, atq3 instituta sunt. Et religionibus deoz immortaliū, et summe Rcipub. p̄se. Poterat simpliciter dicere Cicero.

Bene institutum est, ut ijdem p̄sint religionibus et summe Rcipub. sed sonus orationis grauior fit cum accedit collatio, item in fine, causa.

Sequitur in eadez oratione alia perīodus ex collatione facta. Qd si vllor̄pore magna causa in sacerdotū populi romani iudicio ac potestate p̄sata est. Id est. primū *κῶλον*, hec p̄fecto tāta est, ut omnis Rcipub. dignitas omniū ciuū salus, vita, libertas, ars, foci, dii penates, bona, fortune, domicilia, vestres sapiētie, fidei, potestatiq3 cōmissa cred taq3 esse videamur. Id secundum *κῶλον* est *κοίμησθαι* sunt, omnis Rcipub. dignitas, omnium ciuū salus, vita, libertas, etc.

~~Donati grammatici illustris~~
**Donati grammatici illustris
Barbarilmus incipitur.**

Barbarismus est vna pars orationis vitiosa in cōi sermone, in poemate vero metaplasmus. Itē barbarism⁹ in nostra loquela, in peregrina barbaralesis dicitur. vti si quis dicat mastruca, carcia, magalis, acinacis. Barbarismus autē sit duobus modis scripto ⁊ pronūciatione. His bipartitis quattuor species supponuntur. additio. detractio. immutatio. transmutatio. litere. syllabe. temporis. toni. aspirationis.

Per additionē litere sūt barbarismi, vt reliquias Danaū. cum reliquias per vnū. l. dicere debeamus. Syllabe, vt nos abisse rati, pro abisse. Temporis, vt Italiam fato. cum Italiam correpta prima dicere debeamus.

Per detractiōē litere, vt infantibu paruis, pro infantib⁹. Syllabe, vt salmentum pro sal samētum. Temporis, vt vnus obnoxiam, correpte, pro vnus producte.

Per immutationem litere, vt olli pro illi. Syllabe, vt per nuces pro pernices. Temporis, vt feruere Leucatem, cum feruere sit secunde coniugationis. ⁊ producte dici debeat.

Per trāsmutationem litere, vt Euandre pro Euāder. Syllabe, vt displicina pro disciplina. Temporis, vt si quis deos producta priori syllaba ⁊ correpta posteriori pronūciat.

Toni quoq; similiter per has quattuor species cōmutantur: nam ⁊ ipsi adijciuntur, detrahuntur, mutantur ⁊ transmutantur. quorum exempla vltro se offerunt, si quis inquirat.

Totidem etiam modis per aspirationem deprehenditur barbarismus, quem quidam scripto, quidam pronūciationi indicāt adscribendū. propter. h. scilicet, quam alij litteram, alij aspirationis notam deputant.

Fiunt autē barbarismi p hiatus ⁊ collisiones. ⁊ sunt etiam male positiones cacosyntheton, que vitia non barbarismū esse putant, in quib⁹ sunt metacismi. labdacismi. ioracismi. hiatus. collisiones, que omnino plus equo minusue sonantis ab eruditis aurib⁹ respiciuntur. Nos cauenda hec oīa vitia prelocuti prouersiam de nomine grinacibus relinquamus,

De solecismo.

Solecismus est vitium in contextu partium orationis contra regulam artis grammaticae factum.

Inter solecismum et barbarismum hoc interest, quod solecismus discrepantes aut inconsequentes inter se dictiones habet, Barbarismus autem in singulis verbis fit aut in scriptis aut pronuntiatis. Quamquam multi errent qui putant in una parte orationis etiam fieri solecismum. ut si demonstrantes virum hanc, aut feminam hanc dicamus, aut interrogati quo pergamus, respondeamus Rome. aut unum salutantes saluete dicamus, cum utriusque procedens demonstratio vel interrogatio vel salutato vni contexte orationis obtineat.

Multis etiam dubitauerunt utrum quadriga, scopi, solecismus an barbarismus esset. Cum scilicet id genus dictionis barbarismum esse vel ipsius vitij definitione possit agnosci facile.

Solecismus fit duobus modis, aut per partes orationis aut per accidentia partium orationis. Per partes orationis sunt cum alia pars pro alia ponitur. Et totumque repente clamat, pro totumque, nomen pro aduerbio ponitur. fit etiam in eadem parte orationis hoc vitium, cum ipsa pro se non in suo loco neque ut conuenit ponitur. ut cui tantum de te licet, pro in te.

Per accidentia partium orationis sunt totis modis solecismi, quos sunt accidentia partium orationis, sed in his propter compedium id est, breuitatem pauca monstrabimus.

Per qualitates nominum sunt solecismi. ut hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus, proprium pro appellativo posuit.

Per genera. ut valide si lices pro validi, et amare corticis pro pro amari. et collus collaria carer.

Per numeros. ut pars in frustra secant, pro secat.

Per casus. ut urbem quam statuo vestra est, pro urbe quam statuo.

Per modos verborum, ut Iris paratis arma quam primum viri, pro Ite parate arma, indicatiuum pro imperatiuo.

Per significationes verborum, ut Expoliantur eos et corpora nuda relinquunt. pro expoliant.

Per tempora. ut Cecidit superbum illum et omnis humo summat neptunia troia, pro summat.

¶ Per personas. vt Danai qui parent atridis q̄z prima arma sumite, pro eo qui parentis.

¶ Per aduerbia. vt in^o eo pro intro. et italia venio, p de italis. et ad romā vado pro romam. cum prepositio separatim nominibus addenda sit, non aduerbio.

¶ Per prepositiones, cum alia pro alia ponitur. vt sub lucem ibant, pro ante lucem. Aut necessitate subtrahitur. vt syluis rē bene seras agitare putasti, pro in syluis.

¶ Per coniunctiones. vt subiectisq̄z vtete flammis, q̄z pro ve.

¶ Per ordinem coniunctionum, vt autem fieri non debet, pro fieri autem non debet.

¶ fiunt preterea solecismi pluribus modis, quos reprehendendo potius q̄z imitando possumus adnotare. Solecismus est in prosa, in poemate scbema dicitur.

¶ Sequitur de decem vitijs:

Cum barbarismo et solecismo decem vitia nominantur. hoc modo. Acyologia. Cacemphaton. Pleonasmus. Perissologia. Macrologia. Tautologia. Eclipsis. Tapinosus. Cacofynbeton. Amphibologia.

¶ Acyologia est impropria dictionis positio. vt tunc ego si potui tantum sperare dolo rem. pro timere.

¶ Cacemphaton est obscena pronuntiatio vel in composita dictione vel in vno verbo. vt Numerum cum nauibus equat. et arrige aures pamphile.

¶ Pleonasmus est adiectio superuacua ad plenam significationem. vt Sicore locuta est.

¶ Perissologia est adiectio verborum superuacua sine vlla vi rerum. vt Ibant qua poterant, qua non poterant non ibant.

¶ Macrologia est longa sententia res non necessarias comprehendens. vt Legati non impetrata pace retro vnde venerant reuersi sunt.

¶ Tautologia est eiusdem dictionis repetitio viciosa. vt Ego me ipse venio.

¶ Eclipsis est defectus quidam necessarie dictionis, quam desiderat precisa sententia. Verg. Nec secum, deest loquebatur.

Donati Barbarismus.

Capinosus est humilitas magne rei non id agente sententia quae demonstrat, ut Penitusque cavernas ingentes veterumque armamento milite complent. id est, multe legiones armatorum milicum impleuerunt multas cavernas. Et dulcibus verasse raris. et Pelle stomachum cedere nescij.

Cacosyncheton est vitiosa dictionum compositio, ut versaque iuvenum terga fatigamus hasta.

Amphibologia est ambiguitas dictionis que fit per accusativum. ut si quis dicat, audio sectorem retiarium occidisse. At per verbum. ut criminatur Lato, vadatur Julius. nec addatur quem, vel a quo. Aut per participium. ut video statuam auream hastam tenentem. fit etiam per synonyma. ut si quis dicat aciem. neque addat oculorum, aut exercitus, aut ferri. fit etiam pluribus modis, quos recensere omnes ne nimis longum esset, non oportet.

*caste fit
pro tunc aponit
apud, id est
fexis auferit.
in copula de medio,
tollit, quae de epenthese
moe.
auferit auferit
a quo de prope sym
quae dat paroxysm.*

De metaplasmo.

Metaplasmus est transformatio quedam reul solitius sermonis in alteram speciem, metri ornatus necessitatis ve causa. Huius sunt species quindecim. Prosthesis. Epenthesis. Paragoge. Apheresis. Syncopa. Apocopa. Ecclipsis. Sistolis. Dieresis. Syneresis. Episynelepha. Ecclipsis. Anitbesis. Metathesis.

Prosthesis est appositio quedam ad principium dictionis litere vel syllabe. ut gnare pro nare. retulit pro tulit.

Epenthesis est interpositio quedam ad mediam dictionem litere vel syllabe. ut reliquias pro reliquias. Induperator pro imperator. Hanc autem alij epenthese, alij parenthese vocant.

Paragoge est appositio quedam ad finem dictionis litere vel syllabe. ut magis pro mage. et potestur pro potest. hanc alij paralepsim, alij prolepsim, id est presumptionem vocant.

Apheresis est ablatio de principio dictionis litere vel syllabe contraria prothesis. ut mittere pro dimittere. temno pro temno.

Syncopa est ablatio de media dictione litere vel syllabe contraria epenthese. ut audacter pro audaciter, et commouit pro

- commouerit.
- A**pocopa est ablatio de fine dictionis littere vel syllabe. cōtraria paragoge vt achilli pro achillie. possis pro possitis. potes pro potestis. muru pro murus.
- E**cclasis est extensio syllabe contra naturam verbi. vt Italias fatoprosugus. cum Italam prima syllaba correpta dicere debemus.
- S**ystole est correptio syllabe contra naturam verbi facta, cōtraria ecclasi. vt aquosus oion, pro oion producta.
- D**itresis est diuisio vnius syllabe in duas. vt olli respondit ter albat longai, pro albe longe. taulai in medio libab antipocula Baccbi, pro aule. t diues pictai vestis tauri, pro picte.
- S**yneresis est conglutinatio duarum vocalium in vnam, cōtraria dieresi, vt phaton pro phacton, t eripedem pro eripedē.
- S**ynalepha que t syneresis est, duarum syllabarum in vna facta conglutinatio. vt ecce antez tellis pāibus elapsus adbiuū, pro panibus. Synalepha est per interpretationem concurrentium inter se vocalium lubrica quedam lenisq3 collisio. vt atq3 ea diuersa p nitus dum parte geruntur. hec a quibusdam syneresis vel collisio nuncupatur.
- C**hlōis est consonantium cum vocalibus aspere concurrētibus difficilis ac dura collisio. vt litroza, multum ille t terris facturus t alio.
- A**nnubesis est littere pro littera positio, vt olli subridens, pro illi.

De schematis.

Schemata lexeos t dianceas sunt quedam figure verborum t sententiarum. Sed schemata dianceas ad oratores pertinet, ad grammaticos vero lexeos, que cum multa sint, ex omnibus fere necessaria sunt que sequuntur. scilicet. prolepsis, zeugma, hypozetis, syllepsis, anadiplosis, anaphora, epanalepsis, epizeuxis, paranomasia, schesis onomaton, parameon, homeoteleuton, homeoptoton polyptoton, byrmos, polysymbeton, dialiton, antiteton, bypalage, climax.

Donati barbarismus.

Prolepsis est presumptio rerū ordine secularum, vt interea reges ingenti mole Latinus procedunt castris Turnus deino de Aeneas.

Zeugma est vni⁹ vbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta vt Troiugens interpretis vni⁹ qui numina p̄bebi. Qui tripodas clari lauros, qui sydera sentis.

Hypozeugis est figura superiori cōtrariis, vbi diuersa v̄ba singulis clausulis reducuntur. vt regem adiit regi memorat no menq; genusq;

Syllepsis est diuersarum clausularū per vnum verbum conglutinata p̄ceptio, vt hic illius arma, hic currus fuit. hoc schema late patet, et fieri solet non solum per partes orationis, sed per accidentia partium orationis. Item syllepsis est in dissimilibus clausulis, quādo dictio singularis v̄bo plurali adiungitur, vt sunt nobis miria poma, castaneae molles et pressi copia lactis.

Anadiplosis est geminatio dictionis, que ex vltimo loco p̄cedentis versus et principio sequentis iteratur, vt sequitur pulcherrimus astur. Astur equos fidens.

Anaphora est relatio eiusdem verbi per principia plurimorum versus, vt giate mee vires mea magna potentia solus. Enate patris summi qui telis Typhoea temnis.

Epanalepsis est verbi in principio versus positi in eiusdem sine repetitio, vt multa sup̄ Priamo rogitās sup̄ Hectore multa et alibi. Ante etiā sceptrū Dicitur regis et ante impia q̄cesis.

Epizeugis est eiusdem verbi in eodem versu sine aliqua dictione geminatio, vt memē ad sum qui feci, in me p̄uerite ferrus.

Paranomasia est veluti quedam denominatio, vt quotiens aliud nomen efficitur de alio, vt nam inceptio est amentium, haud amantium.

Schesis onomatō est multitudo nominū p̄fectiorū eodē habitu copulādi, vt Marsa man⁹ peligna cohors, festina virū vis.

Paromecon est quando ab eisdem literis diuersa nomina sumuntur, vt o Tite tute tibi tu tanta tyranne tulisti.

Homeoteleuton est eū similitudo dictiones plurime finiuntur, vt eos reduci quam r̄linqui, de v̄bi quam deseri malui.

Homeoptoton est cum in p̄similes casus exeunt diuersa v̄ba, vt merentes, flentes, lachrymantes, comitantes.

Polypoton est multitudo casuū varietate distincta, vt linoris

litro:bus contraria fluctibus undas.

Imprecor: arma armis pugnent ipsiq; nepotes.

¶ **Hermos** est series orationis continue, tenorem suum vsq; ad ultimum seruans, vt principio celum, terras, camposq; liquentes, lucentemq; globum lune titaniaq; astra.

¶ **Poly syntheton** est dictio multis connexa punctionibus. vt **Arhamasq;**, **Thoasq;**, **Pelidesq;**, **Heptolemus**, primusq; **Machaon**.

¶ **Dialyton**, siue **asymbeton** est figura superiori parraria carens punctionib; , vt **ite ferre citi flamas**, **dare tela**, **impellite remos**.

¶ **Antibeton** est contra positum, et fit quando contraria parraria opponitur, vt **frigida pugnant calidis** et **humida siccis**. **Mollia cum duris**, sine pondere habentia pondus.

¶ **Hyppalage** est verborum per contrarium intellectus, vt **Regina e speculis** vt primum **elbescere lucem** vidit.

¶ **Chymar** est subscripta gradatio, vt **Torus leena lupum** sequitur, **lupus ipse capellam**.

De tropis

Tropus est dictio translata a propria significatione ad impropriam, ornatus necessitatisue causa, sunt autem que sequuntur. **Metaphora**. **Catachresis**. **Metalepsis**.

Metonymia. **Antonomasia**. **Epitheton**. **Synecdoche**. **Onomatopoeia**. **Petiphrasis**. **Hyperbaton** tropus in suas species diuisus.

Hyperbole. **Allegoria** tropus in suas species diuisus.

Domeosis in suas species diuisus.

¶ **Metaphora** est rerum verborumq; translatio, hec fit quatuor modis. **Ab animali ad aiale**. **Ab inanimati ad inanimale**. **Ab inanimati ad animale**. **Ab animali ad inanimale**, vt **typhyn auriga** celeres fecere **carine**. Nam **auriga** et **gubernator** navis animam habet. **Ab inanimati ad animale**, vt **pelagus** tenere **rates**.

Nam **naues**, sicut et **rates** animam non habent. **Ab inanimati ad animale**, vt **Atlantis** cunctum assidue cui **nubibus** aris.

Puniferum capite et vento pulsatur et imbri. Nam **mons atlas** non habet, cui **membra** hominis attribuuntur. **Ab animali ad inanimale**, vt si tantum in **pectore** **robur** concipio. Nam **robur** animam non habet, cum **Turnus**, cui hec dicuntur, animam habeat.

Donati barbarissimus.

Scire autem debemus alias metaphoras esse reciprocas, alias autem esse partis vnius.

Catachresis est usurpatione nominis alieni, ut parricidam dixerimus qui occidit fratrem. et piscinam que piscis non habet. Dec enim vnde extrinsecus sumeret vocabulum suum non haberent.

Metalepsis est dicitio pergens gradatim ad id quod ostendit, ut speluncis abdidit atris. Hoc metuens et post aliquot mea regna videns mirabor aristas.

Metonymia est dicitio quedam veluti transnominatio. Huius sunt multe sunt species, aut per id quod continet id quod continetur ut nunc pateras libare Ioui, aut pira, ut crateras magnos statuunt et vinacorant. Aut pro inuentione quod inuentum est, ut sine cerere et libero friget venus, aut pira, ut vinumque precamur, namque hic deus adest presens. Exempli causa hec posita addiscentibus, reliqua monstrabit lectio.

Antonomasia est significatio vice nominis posita, que fit tribus modis, Ab animo, ut magnanimus anchiades. A corpore, ut ipse arduus poliphemus. Extrinsecus, ut infelix puer atque impar congressus achilli.

Epiteton est appositio dictionis cum proprio nomine. Nam antonomasia vicem nominis sustinet, epiteton nunquam est sine proprio nomine, ut dira celo, dia camilla. fit etiam tribus modis, ab animo, a corpore, extrinsecus. His duobus tropis vel vituperamus, vel offendimus vel laudamus.

Synecdoche est significatio pleni intellectus capax cum plura minusve pronunciat, aut enim a parte totum ostendit, ut puppes que tue pubes et naues. Et contra partem a toto, ut ipse ante oculos ingens avertice pontus in puppim ferit. et alibi, fontemque ignemque ferebant. Meminisse sursum debemus quoniam sit a parte totum, faciendum esse ab insigniori parte.

Onomatopœia est nomen de sono factum, ut clamorque virum clangorque tubarum. Tinnitus eris. Atque leuem stipulam creopularibus vtere flammis.

Periphrasis est circumlocutio quedam que fit aut ornande rei causa, que pulchra est, aut vituperande, que turpis est, ut Etiam per unum nouo spargebat lumine terras. Titoni croceum linquens aurora cubile. Et hoc faciunt nimio ne luxu obusos usus sit generale aruo, et sulcos obliuiscunt inertes.

Hyperbaton est trascensio quedam verborum ordinem perturbans, cuius species sunt quinque. Hysterologia siue hysteron proteron. Anastrophe. Synchesis. Parenthesis. Temesis.

Hysterologia siue hysteron proteron est sententia cum verbis ordo mutatus, ut *Et ererem corruptam vndis torere parans flammis et frangere saxo.*

Anastrophe est verborum tantum ordo preposterus, ut *Italiam contra, pro contra Italiam.*

Parenthesis est interposita forma diuerse sententiae, ut *Aeneas (neque enim patrius consistere mentem passus amor) rapidum ad naues premittit Aebatem.*

Temesis est vnius compositi vel simplicis sectio, vna dictione vel pluribus interiectis, ut *septem subiecta rioni, et saxo cere comminuit brum, et massili portant iuvenes ad littora tanas, pro cerebrum, et massilitanas.*

Synchesis est hyperbaton obscurum, et ex omni parte censusum, ut *tris notus abreptas in saxa latentia torquet. saxa vocant itali medijs que in fluctibus aras. Est autem hic ordo. Tria naues abreptas notus torquet in saxa, quae saxa in medijs fluctibus latentia Itali vocant aras.*

Hypbole est dicitio siue excedens, augendi minus eductiue causa. Augendi, ut *niue candidior. Diminuti, ut tardior testudine.*

Allegoria est tropus quo aliud significatur, et aliud dicitur, ut *Et iam tempus equum fumantia soluere colla, hoc est carmen finire. Huiusmodi species multe sunt, ex quibus septem eminent.* Ironia. Antiphrasis. Benigma. Charientismos. Paremia. Sarcasmos. Astysmos.

Ironia est tropus qui per contrarium conatur ostendere quod dicit, ut *Egregiam vero laudem et spolia ampla refertis inque puerque tuus, hec ubi grauitas pronunciantis adiuuerit consistere videbitur quod negare intendit.*

Antiphrasis est vnius verbi ironia, ut *bellum quod minime bellum est, et lucum quod minime lucret.*

Benigma est obscura sententia per obscuram similitudinem rerum, ut *mater me genuit, eadem mox gignitur ex me, significat enim aquam in niuem conuerti, et ex eadem rursus effluere.*

Charientismos est, quo dura dicta graue proferuntur, ut *interrogantibus nobis num quis nos quesierit, responsum*

Donati barbarismus.

Strux, bona fortuna, exinde intelligitur nemine nos questisse.
¶ Paremia est accommodatum rebus temporibusque proverbium,
ut aduersus stimulum calces, et lupus est in fabula.

¶ Sarcasmos est plena odio atque hostilis derisio, ut in agros
et quam bello Troiane peristi, Hesperiam metire iacens.

¶ Astysmos est tropus multiplex numeroque virtutis. Nam
astysmos est quicquid rustica simplicitate caret, et saceta satis
urbanitate exponitur, ut qui Bauium non odit, amictus carmina
Mevi, atque idem iungat vulpes et mulgeat hircos.

¶ Homeosis est minus note rei per similitudinem eius que ma-
gis nota est demonstratio. Tuius autem tres sunt species. Icon.
parabola. paradigma.

¶ Icon est personarum per se vel eorum que personis accidit
comparatio, ut os humerosque deosimilis.

¶ Parabola est rerum genere dissimilium comparatio, ut
qualis mugitus fugit cum saucius aram taurus, et incertam
excussit ceruice bipennem.

¶ Paradigma est exempli horrantis vel deterrētis enarratio.
Horantis, ut Antenor potuit medijs elapsus Achuis Illy-
ricos penetrare sinus. Deterrētis, ut at non sic Phrygius penetrat
Lacedemona pastor, Ledeaque belenam troianas vexit ad vbera.

Laus deo.

Colimbrie apud coenobium
diue crucis. Anno dñi
AD. D. xxxv:

Vx pueri prima adhuc ele-
menta callentes in ipso statim initio discant, atq;
memorie mandent, (quo facilius assuescant)
paradigmata declinationum et coniugationum
supra posita, deinde genus, declinationes, pre-
terita & supina. Et cetera que, pro modo discipulorum dili-
gens preceptor ostendet.

Modus examinandi.

In nomine.

Quo Scientia, g^o scientie. Que pars orationis est?

Nomen.

Quid est nomen?

Pars orationis que rem significat non actionem.

Est nomen substantiuum an adiectiuum?

Substantiuum, quia significat substantiam.

Vel adiectiuum, quia significat accidens.

Quo declinationis?

Prime, vel secunde, quia flectitur per paradigma prime vel se-
cunde declinationis.

Quis generis?

Masculini vel feminini.

Examinentur & prouectores de qualitate, Specie, Numero,
figura, Casu.

Que omnia ad usum explicata suis in locis inuenies.

In pronomine.

Nominatio ego, g^o mei, Que pars orationis est?

Pronomen.

Quid est pronomen?

Verbum qua uiuunt in demonstranda aut repetenda re, cum nomine
uti non erit commodum.

Unde dicitur pronomen?

A pro prepositione et nomen, quia pro eo ponitur in oratione. Cuius generis.

Omnis generis, Quia per tria genera vagantur pronomina.

Quote declinationis?

Prime, Quae i, finiunt quibus sunt primi modi declinationis.

Del que us, secundi. Del que i. e. i. terrij. Del que is, quarrj.

De specie aut numero, figura, persona, et casu pari modo examinentur.

In verbo.

Amo, que pars orationis est?

Verbum.

Quid est verbum?

Verbum significans agere, aut pati.

Quote conjugationis?

Prime, quia mittit primam personam in as, productam.

Del secunde, quia mittit secundam personam in es, productam.

Del Tertie quia mittit secundam personam in is, correptam.

Del Quarte, quia mittit secundam personam in is, productam.

De genere, Specie, figura, Modo, Tempore, Persona, numero, ut in suo loco.

In adverbio.

Ubi, que pars orationis est?

Adverbium.

Quid est adverbium?

Pars orationis indeclinabilis, que addita verbo significacionem eius aut complet, aut mutat, aut mutat.

Unde dicitur adverbium?

Quasi ad verbum, quod verbo circumstantiam adiiciat.

De Specie, figura, Significatione, ut in suo loco.

In participio.

Amans, que pars orationis est?

Participium.

Quid est participium?

Pars orationis declinabilis, que pro verbo ponitur, ex quo
deriuatur, Genus & casus habens ad similitudinem nominis.

Unde dicitur participium?

Quasi participium, quia partē accipit a nomine, partē a verbo,
partem ab utroque.

Cuius generis?

Omnia, quia participia vagantur per tria genera, siue vno ter-
mino, siue tribus terminis.

Quote declinationis?

Tam prime quam secunde, quia mittit grām in e, i, Del tertie
quia mittit genitiuum in is.

De Casu, Numero, figura, Tempore, Significatione, vt in
suo loco.

In coniunctione.

Et que pars orationis est?

Coniunctio.

Quid est coniunctio?

Pars orationis indeclinabilis cōnectens ordinansq; sententiā.

Unde dicitur coniunctio?

Ab eo q; coniungat, & orationi prouinculo interponatur.

De figura, Ordine, Potestate, vt in suo loco.

De prepositione.

Ad que pars orationis est?

Prepositio.

Quid est prepositio?

Pars orationis indeclinabilis, que alijs partibus orationis
preponitur, aut per compositionem, aut per apositionem.

Unde dicitur prepositio?

Ab eo quod alijs partibus orationis preponitur, nam contra
naturam prepositionis est, q; postponatur.

De figura, ordine, casu, vt in suo loco.

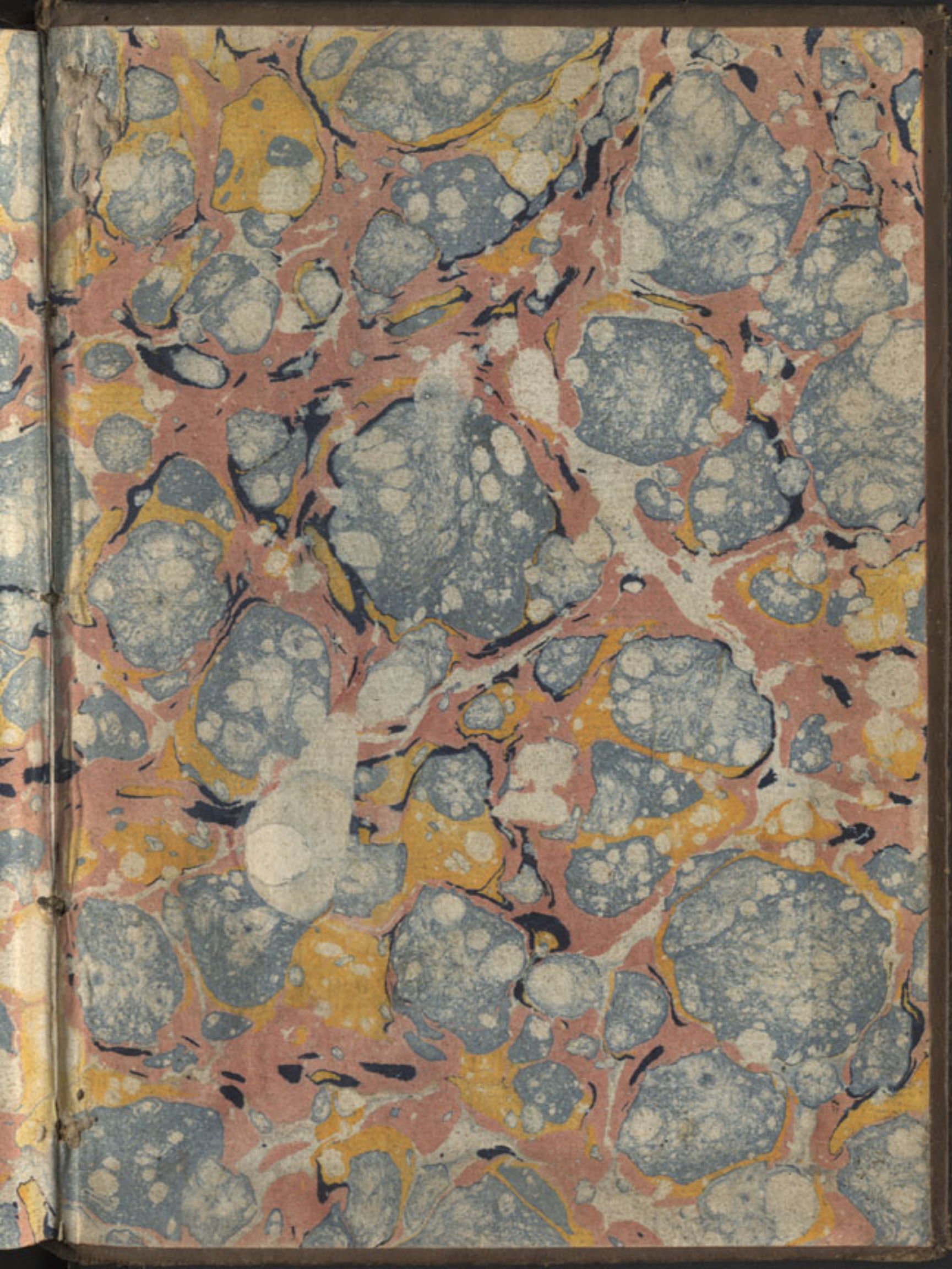
De interiectione.

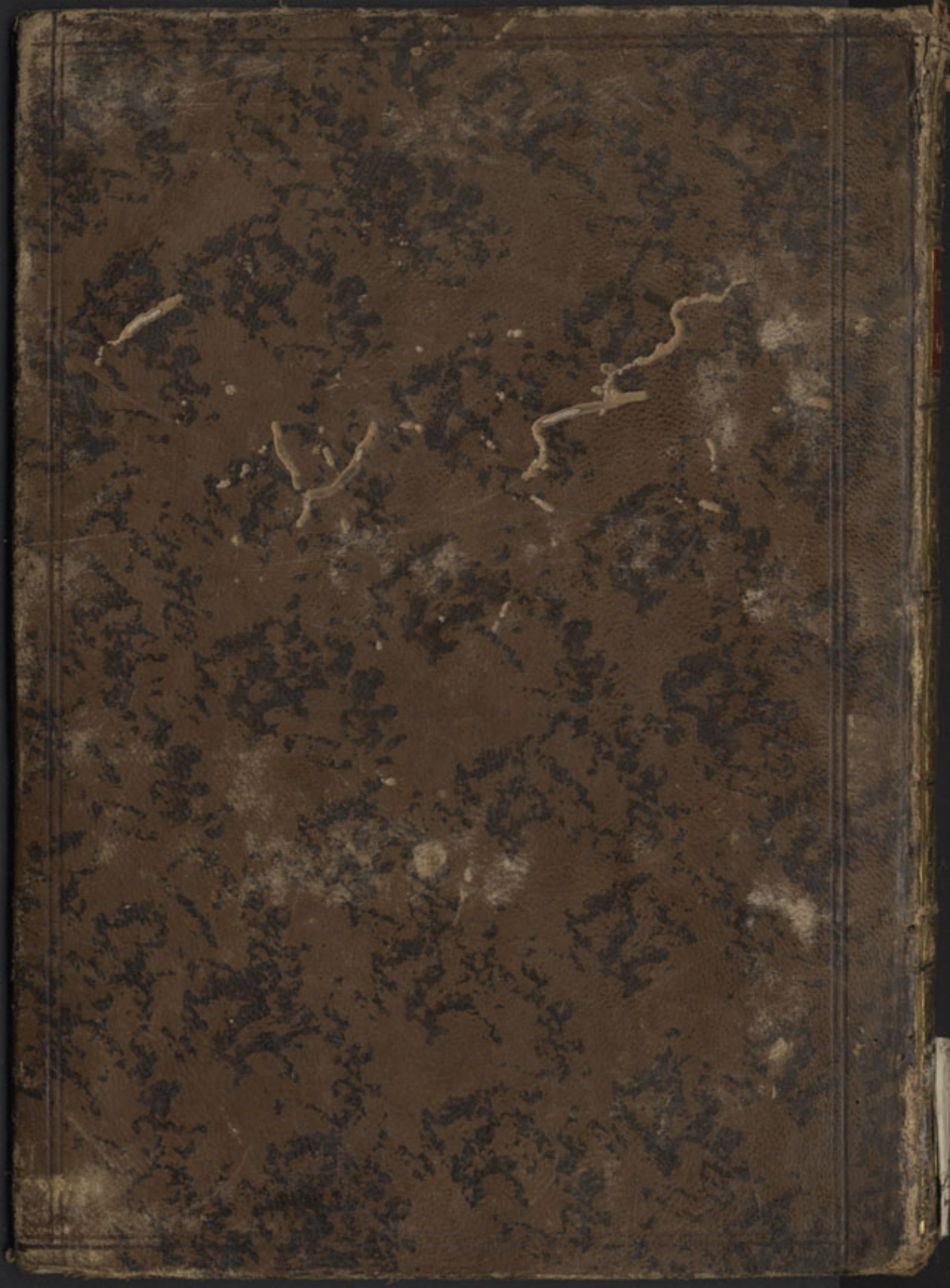
Deu que pars orationis est?
Interiectio.
Quid est interiectio?
Pars orationis indeclinabilis affectum mentis incondita voce significans.
Unde dicitur interiectio?
Ab interijciendo eo quod alijs partibus interijctura
De Significatione, ut in suo loco.

*Georgius frater. omni.
no peccavit, qui ista
e p locutus*

*xxx x
est*

GRAM
LATIN

GR
D.
E.
b. 3
o.
AA